

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Preddiplomski sveučilišni studij

DENIS GOSPAVIĆ

Povijesni razvoj kampova na otoku Krku

Historical camping development on the Island Krk

Završni rad

Opatija, 2024.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Preddiplomski sveučilišni studij
Studijski smjer: Menadžment održivog razvoja

Povijesni razvoj kampova na otoku Krku
Historical camping development on the island Krk

Završni rad

Kolegij: **Menadžment kampova**

Student: **Denis GOSPAVIĆ**

Mentor: prof. dr. sc. **Josipa CVELIĆ BONIFAČIĆ**

Matični broj: **24627/18**

Opatija, rujan 2024.



IZJAVA O AUTORSTVU RADA I O JAVNOJ OBJAVI OBRANJENOG ZAVRŠNOG RADA

Denis Gospavić

24627/18

(ime i prezime studenta)

(matični broj studenta)

Povijesni razvoj kampova na otoku Krku

(naslov rada)

Izjavljujem da sam ovaj rad samostalno izradila/o, te da su svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima, bilo da su u pitanju knjige, znanstveni ili stručni članci, Internet stranice, zakoni i sl. u radu jasno označeni kao takvi, te navedeni u popisu literature.

Izjavljujem da kao student–autor završnog rada, dozvoljavam Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci da ga trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim javnosti u cjelovitom tekstu u mrežnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci.

U svrhu podržavanja otvorenog pristupa završnim radovima trajno objavljenim u javno dostupnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, ovom izjavom dajem neisključivo imovinsko pravo iskorištavanja bez sadržajnog, vremenskog i prostornog mog završnog rada kao autorskog djela pod uvjetima *Creative Commons* licencije CC BY Imenovanje, prema opisu dostupnom na <http://creativecommons.org/licenses/>.

U Opatiji, 10.09.2024.

Gospavić

Potpis studenta

Sažetak

Razvoj i začetak kamping turizma na otoku Krku seže u daleku prošlost, još od prije Prvog svjetskog rata kada su se osnivala prva kupališna društva koja su kasnije pretvorena u turistička poduzeća koja danas upravljaju kampovima. Kamping turizam otoka Krka značajan je za kvalitetan rast i razvoj destinacije, ali i razvitak samog turizma. Prvi kampovi počeli su se pojavljivati nakon drugog svjetskog rata pružajući samo osnovnu ponudu i usluge. Danas kamping turizam je stil života. U početku kampirale su osobe slabijeg socioekonomskog statusa, međutim danas je jedan od luksuznijih vrsta turizma koji se razvija nevjerojatnom brzinom. Povijeni razvoj kampova na Krku očituje se kroz ponudu sunca i mora na samom početku, ali razvojem i promjenom potražnje kampista, kampovi na otoku danas imaju iznimnu kvalitetu kojom pridonose ne samo otoku, već i turizmu cijele Hrvatske. U ovom radu istraženo je na koji su se način kampovi razvijali od svojih osnutaka te koja je bila njihova važnost za razvoj turizma otoka Krka danas.

Ključne riječi: *kamp; kamping turizam; otok Krk; povijest*

Sadržaj

Uvod.....	
1. Značaj kampova otoka Krka u turizmu otoka Krka.....	1
1.1. Otok Krk – atrakcijska osnova za razvoj turizma.....	1
1.2. Povijesni razvoj turizma na otoku Krku.....	4
1.3. Obilježja turizma otoka Krka	8
2. Obilježja kampova otoka Krka	9
2.1. Značaj kampova na otoku Krku u ukupnom turizmu otoka Krka	13
2.2. Značaj kamping turizma otoka Krka u odnosu na kamping turizam Kvarnera i Hrvatske .	15
3. Razvoj kampova na otoku Krku kroz povijest	17
3.1. Kamp „Bor“	18
3.2. Kamp „Pila“	19
3.3. Naturistički kamp „Konobe“	21
3.4. Mobile homes „Sanmar“.....	23
3.5. Holiday homes „Kanajt“	23
3.6. Kamp „Maslinik“	24
3.7. Kamp „Sv. Dionizije“	25
3.8. Kamp „Slamni“	25
3.9. Kamp „Glavotok“	27
3.10. Baška Beach Camping Resort (ex kamp „Zablaće“)	29
3.11. „Bunculuka“ Camping Resort (naturistički kamp „Bunculuka“)	31
3.12. Kamp „Mali“	34
3.13. Ježevac Premium Camping Resort (kamp „Ježevac“)	35
3.14. Krk Premium Camping Resort (kamp „Politin“).	38
3.15. Škrila Sunny Camping (kamp „Škrila“).	41
3.16. Kamp „Omišalj“	42
4. Planovi za nove kampove na otoku Krku – plan kampa „Risika“	45
5. Strategije razvoja turizma Hrvatske, Županije i otoka Krka	47
Zaključak	
Bibliografija	
Popis ilustracija.....	

Uvod

Područje istraživanja ovog rada je povijesni razvoj kampova na otoku Krku od samog početka kamping turizma i pojedinih kampova do danas. Rad prikazuje glavne poveznice između turizma Hrvatske, županije te otoka Krka kroz istraživanje o razvoju kampova na otoku Krku. Svrha ovog istraživanja je dati detaljan pregled i povijesni razvoj kampova te njihove ponude i usluge od samog osnutka i razvojnog puta kampova do danas. Osim samog istraživanja kampova otoka Krka, prikazati će se detaljna statistika noćenja i dolazaka, strukture gostiju, strukture smještajnih jedinica turizma otoka Krka, Kvarnera i Hrvatske, a sve usporedno sa kamping turizmom. Veliki značaj kampovi dobivaju posljednjih 10 godina te se u radu nastoji prikazati kakav je bio put prema razvoju, na koje probleme su kampovi nailazili, koja je bila vodilja prema poboljšanju kvalitete ponude i usluga kampova, koji su bili glavni čimbenici u razvoju kamping turizma otoka Krka i kratki pregled stanja kampova danas.

U radu je korišteno više sekundarnih izvora podataka, od knjiga povezanih sa turizmom otoka Krka do časopisa i raznih dokumenata. Metode prikupljanja podataka su također raznolike, a neke od metoda koje se koristilo za pisanje ovog rada su znanstvene metode analize, deskripcije, klasifikacije, konkretizacije i statistička metoda. U nedostatku literature, jedna od metoda koja se koristila za pronalazak teže dostupnih informacija je metoda intervjua, koja se provodila sa rukovodećim osobama čiji su kampovi navedeni u radu.

Ovaj rad sačinjava 5 međusobno povezanih poglavlja odnosno cjelina. U prvom poglavlju rada daju se opće informacije i činjenice o značaju kampova otoka Krka u turizmu otoka Krka te se također daje pregled atrakcijske osnove za razvoj turizma otoka, povijest turizma otoka Krka i obilježja turizma otoka Krka. U drugom poglavlju obraditi će se obilježja kampova otoka Krka, značaj kampova otoka Krka na turizam otoka te značaj kamping turizma otoka na turizam Kvarnera i cijele Hrvatske. Treće poglavlje je glavni dio istraživanja i teme ovog rada, a to je povijesni razvoj kampova na otoku Krku te će se prikazati detaljan opis istih kroz godine sa osvrtom na turizam otoka Krka. Četvrto poglavlje opisuje razvojni plan kampa u općini Vrbnik te posljednje peto poglavlje rada obrađuje ciljeve i očekivanja u strategijama i planovima razvoja turizma sa naglaskom na kamping turizam otoka Krka, Kvarnera i Hrvatske.

1. Značaj kampova otoka Krka u turizmu otoka Krka

U ovom poglavlju istražiti će se atrakcijska osnova otoka Krka, povijesni razvoj turizma otoka Krka, obilježja turizma otoka Krka i obilježja kampova otoka Krka.

1.1. Otok Krk – atrakcijska osnova za razvoj turizma

Turistička atrakcijska osnova najvažniji je sastavni dio turističke resursne osnove. Nju sačinjavaju potencijalne i realne turističke atrakcije određene turističke destinacije ili mjesta. Turistička atrakcijska osnova, odnosno atrakcije su resursi koje svojim značajkama mogu privući ili već privlače turiste u određenu turističku destinaciju.¹

Jedni od najznačajnijih faktora za razvoj turizma otoka Krka je povoljan geografski položaj, prirodna baština, materijalna i nematerijalna baština te kulturno-povijesne atrakcije. Prirodna atrakcijska osnova otoka Krka također igra veliku ulogu u samoj lokaciji kampova koja će se opisati u daljnjem tekstu.

Geografski položaj otoka Krka pogodan je zbog blizine kopna te povezanosti njime mostom koji je uvelike pridonio razvoju samog turizma. Osim toga povezanost trajektima sa ostalim otocima poput Cresa, Raba i Paga uvećavaju važnost povoljnog geografskog položaja otoka Krka. Blizina tržišta poput Slovenije, Italije, Austrije, Njemačke i zemalja Balkana (Bosna i Hercegovina, Srbija, Crna Gora, Makedonija) čine geografski položaj otoka Krka vrlo atraktivnim zbog svoje blizine svim navedenim tržištima.

Što se tiče turističke valorizacije, najvažniji element reljefa su obale. Na otoku Krku prevladavaju niske i lako pristupačne obale koje su najpogodnije za razvoj kupališnog turizma, ali problem je u tome što se radi o mnogo malih, raštrkanih plaža koje su izazovnije za turističku valorizaciju. Zapadna obala je, radi svoje atraktivnosti i lake pristupačnosti, turistički najsnažnije valorizirana, povezano s time, i izmijenjena antropogenim utjecajima s ciljem zarade i poboljšanja turističke ponude. Plaže, otočići i uvale najjači su adut prirodne atrakcijske osnove otoka Krka. Razvedenost obale sa najčišćim plažama i kristalno čistim morem kao i

¹ Kušen, E.: Turistička atrakcijska osnova, Znanstvena edicija instituta za turizam, Zagreb, 2002.

mnogobrojne uvale i otočići u blizini otoka Krka pridonose lokaciji kampova da se smjeste upravo na takvim geografski bogatim područjima.

Osim samih obala, vegetacija i klima otoka pogodna je za razvoj turizma. Otok Krk obiluje raznom vegetacijom, a prepoznatljiva biljka otoka je zasigurno maslina koje ima skoro na svakom kutu otoka. Primorski bor, smilje, kuš, vinova loza i smokva česta su pojava te također ova drveća i grmovi spadaju pod prepoznatljivu vegetaciju otoka. Smilje je zaštićen i zabranjeno ga je brati, dok kuš nije i koristi se na mnoge načine. Od ostalih bilja, na zapadnoj obali otoka nalazi se rijetka šuma hrasta crnike koja je dijelom i zaštićena. Danas je na Krku utvrđeno 1300 vrsta biljaka. Ovdje je niz florističkih osobitosti koje nećemo susresti niti na jednom drugom otoku.² Od prvorazrednog značenja za ornitofaunu otoka Krka su ornitološki rezervati koji su, nažalost, samo formalno zaštićeni. otok Prvić, površine 7000 ha, proglašen je zaštićenim 1972. godine kao specijalni botanički i zoološki rezervat. Obuhvaća klifove i litice na sjeveroistočnom i jugozapadnom dijelu otoka te visinske travnjake u središnjem dijelu otoka.³ Ornitološki rezervat Kuntrep zauzima sjeveroistočni strmi dio obale otoka Krka, od rta Glavine do Male Luke, površine 1000 ha, proglašen je zaštićenim 1969. godine.⁴ U šumskim ekosustavima otoka, posebno na području Glavotoka i uvale Čavlena, za ornitofaunu otoka još su značajni ćuk, koji je ušao čak i u grb staroga grada Krka.⁵ Neke od zaštićenih životinja Otoka Krka su: bjeloglavi sup, orao zmijar, sivi sokol, morski vranac, jarebica kamenjarka, ćukavica i sova ušara.

Materijalna baština otoka Krka značajno utječe na razvoj turizma i na samu ponudu destinacije. Neke od najznačajnijih materijalnih baština otoka su: kompleks Mirine i rimsko naselje Fulfinum, arheološko nalazište Cickino, franjevački samostan sv. Marije u Glavotoku, crkvice Sv. Krševana, Krčke zidine, krčka katedrala, ranoromanička ckva sv. Kvirina, Frankopanski kaštel, Venerin žrtvenik, lokalitet „Volsonis“, crkvice Sv. Dunata, otočić Košljun i franjevački samostan sa muzejom kulturne baštine i muzej pomorstva i morskog svijeta, spomenik Bašćanska ploča i najuža ulica na svijetu u mjestu Vrbnik. Kao najvažniji spomenik materijalne baštine zasigurno je Bašćanska ploča pronađena oko 1100. godine u crkvi sv. Lucije u mjestu Jurandvor u bašćanskoj kotlini. Bašćanska ploča jedan je od prvih zapisa na

² [http://www.zastita-priode-animalia.hr/?tema=fauna&baza=ptice&kat=3&idclanka=33#:~:text=Tu%20se%20gnijezde%20i%20obitavaju,%2C%20u%20C5%A1ara%20\(Bubo%20bubo\).](http://www.zastita-priode-animalia.hr/?tema=fauna&baza=ptice&kat=3&idclanka=33#:~:text=Tu%20se%20gnijezde%20i%20obitavaju,%2C%20u%20C5%A1ara%20(Bubo%20bubo).) (pristupljeno 31.08.2024.)

³ Ibidem

⁴ Ibidem

⁵ Ibidem

kamenoj ploči koji govori o tome kako je kralj Zvonimir darovao zemlju sv. Luciji (crkvisi u Jurandvoru). Pismo je glagoljica na prijelazu iz oble u uglatu. Na samom vrhu nalazi se bordura s ornamentalnim motivom lozice koja predstavlja i način ukrašavanja crkvene arhitekture u kasnom 11. i 12. stoljeću. Danas se bašćanska ploča nalazi i čuva u muzeju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu a njene kopije dostupne su javnosti u crkvisi sv. Lucije u Jurandvoru gdje je i pronađena te na otočiću Košljunu. Neke od zavičajnih zbirki otoka Krka su galerija Toš u Puntu, Etnografska zbirka u Dobrinju, Zavičajni muzej u Baški, spomen kuća Mile Kumbatović i Otona Glihe u Omišlju, Interpretacijski centar maritimne baštine u Malinskoj i Zavičajna etnografska zbirka u Korniću.

Neke najznačajnije nematerijalne baštine otoka Krka su: folklor (tradicionalni narodni plesovi) i puhački instrument sopile te gastronomska baština u koju se ubraja: krčki sir, pršut, maslinovo ulje, kolač od sviježeg sira- presnac i kvalitetno bijelo vino Vrbnička žlahtina. Udruga Krčki knezovi revitalizira život Frankopana te predstavlja isti kao novi turistički proizvod. Dvodijelno pjevanje i sviranje je kompleksan stil narodne glazbe specifičan za područje otoka Krka, Hrvatskog primorja i Istre. Za dvodijelno pjevanje i sviranje karakteristična je boja tona koja se u vokalnoj glazbi postiže snažnim pjevanjem, dijelom kroz nos. Ova vrsta pjevanja uvrštena je na UNESCO-ov reprezentativni popis nematerijalne kulturne baštine čovječanstva.⁶

Osim navedenog, kulturna događanja i manifestacije obilježavaju vrhunac turističke ponude otoka Krka te su one jedan od kodača za pokretanje razvoja turizma. Neke od najznačajnijih manifestacija i kulturnih događanja su: sajam Lovrečeva, Crna ovca, jedriličarska regata Croatia Cup, karneval (mesopust), Dani maslina, Dani šurlica, Dani žlahtine, Dani krčkog vina, biciklistička utrka Crni biser i „4 Islands MTB“, Ribarski dani, Festival folklor otoka Krka sa svojom pedesetogodišnjom tradicijom, folklorne večeri i smotre i još mnogo drugih manifestacija i kulturnih događanja.

Atrakcijska osnova otoka Krka vrlo je bogata te samim time i povezana sa razvojem turizma i kampova na otoku Krku. Od pogodnog geografskog položaja do materijalne i nematerijalne baštine otoka, razvoj samog turizma i kampova nusprodukt je bogatstva atrakcijske osnove. Kampovi otoka Krka iskorištavaju atrakcijsku osnovu otoka kako bi kreirali ponudu prema obilježjima atrakcijske osnove otoka Krka. Flora i fauna otoka bogata je i velikim dijelom zaštićena što kamping turizmu predstavlja važan element zbog boravka u prirodi.

⁶ <https://experiencekrk.com/hr/povijest-i-kultura/etno-bastina/> (pristupljeno 31.08.2024.)

Bogata materijalna i nematerijalna baština proširuje ponudu turizma otoka Krka kao i kamping turizma otoka Krka.

1.2. Povijesni razvoj turizma na otoku Krku

Počeci turizma na otoku Krku sežu još iz 13.stoljeća kada su nastali prvi oblici ugostiteljstva namijenjenog turistima. Najčešće su to bile gostionice, točionice vina ili konobe koje su otvarali stanovnici otoka.⁷ Međutim pravi razvoj turizma počinje tek početkom prošlog stoljeća kada se otvaraju i osnivaju prva društva za uređenje mjesta u većim mjestima kao što su Krk, Omišalj, Njivice, Malinska, Punat i Baška. Osim toga počelo se sa izgradnjom prvih hotela i uređenjem kupališta sa kabinama, što označuje početke turizma na otoku Krku.

Uz ugostiteljske objekte u gradu Krku, i u drugim su većim mjestima postojali objekti namijenjeni turistima. npr. u 1880.god postoji gostionica i prenoćište „K lovcu“ u Malinskoj. Početkom ovog stoljeća među prvima se otvara, 1906. godine, hotel „Zvonimir“ u Baški, zatim 1909.god. hotel „Praga“, a u razdoblju od 1910. do 1914. više njih: vile „Ruža“, „Ivaka“, „Dujmović“ i „Tomša“ te hoteli „Grandić“, „Velebit“ i „Volarić“ zatim pansioni „Dalibor“ i pansion „Marije Korlinske“.⁸

U razdoblju od 1904. do 1909. god. osnovano je domaće parobrodsko društvo u Puntu sa 4 parobroda, s osnovnim zadatkom da povezuju otok Krk s kopnom, Rijekom i susjednim otocima. To je društvo ostvarilo snažan utjecaj na razvoj turizma.

Prvo „Društvo za poljepšavanje“ mjesta na otoku Krku osnovano je u Baški 1904. godine. Potom isto društvo osniva se u Omišlju, a samo 4 godine nakon osniva se u Baški „Kupališno društvo Baška“ te iste godine i u Puntu. Tako su se narednih godina pridružila i ostala veća mjesta na otoku osnivanjem istih društava. Ta društva izvršila su ogroman utjecaj na razvoj prvo kupališnog turizma otoka, ali i cijelog turizma općenito. Što se tiče podataka o dolascima i noćenjima turista u tom periodu ne znamo puno, osim za Bašku 1909.godine posjećuje 72 gosta, a u 1910.godini registrirano je čak 960 gostiju. Od 1911. godine sa kapacitetima u hotelima i pansionima (80 kreveta) i u privatnom smještaju (396 kreveta) Bašku posjećuje 1575 gostiju. Između dva svjetska rata 1928. godine osnovana je turistička organizacija u Šilu, 1937.

⁷ Krčki zbornik (15), Počeci i razvoj turizma na otoku Krku, Krk 1986. (15 str.)

⁸ Krčki zbornik (15), Počeci i razvoj turizma na otoku Krku, Krk 1986. (15 str.)

godine u Njivicama odnosno to su bile prethodnice tadašnjim hotelskih poduzećima tih mjesta. U navedenom razdoblju izgradilo se čak 38 hotela i pansiona. Možemo vidjeti kako turizam već u ovom razdoblju dobiva na značaju, posebice gradnjom toliko smještajnih kapaciteta. Drugi svjetski rat ne samo što je usporio dalji razvoj turizma već je svojim razornim djelovanjem uništio dobar dio kapaciteta. Od 2818 postelja prije 2. svjetskog rata, nakon rata u 1950./51. god. registrirano je jedva 520 postelja, a za vrijeme rata prestao je i rad turističkih organizacija.

Od 1952. godine osnivaju se turističke organizacije u Krku, Malinskoj, Baški, Omišlju i Vrbniku. Nedugo nakon osniva se Komisija za turizam u gradu Krku 1953. godine te su zadaci ove komisije bili: izrada višegodišnjih planova za oživljavanje turizma, izrada regulatornih planova pojedinih mjesta, plan izgradnje trajekta koji je povezivao otok s kopnom te izrada vodiča za otok Krk koji bi obuhvatio sve važne događaje i običaje sa kulturnom baštinom i spomenicima cijelog otoka, a sve u svrhe promocije turizma. 1962.godine otok je raspolagao sa 1123 kreveta u odmaralištima za djecu i omladinu, za odrasle 1764 kreveta, u privatnom smještaju 1945 kreveta a po prvi puta se spominje i kapacitet u kampovima koji iznosi 320 „kreveta“.⁹ Ovdje se konkretno misli na broj osoba koji su boravili u kampovima navedene godine, međutim u literaturi nisu navedeni koji su to točno bili kampovi sa navedenim kapacitetom. 1971. godine dolazi do značajnijeg ulaganja u smještajne kapacitete otoka što je i rezultiralo daljnjim razvitkom turizma otoka. 1972.godine otvoren je Aerodrom „Rijeka“ na Krku što je predstavljalo velike mogućnosti za razvoj turizma.

Nadalje, 1980. godina važna je godina za razvoj turizma otoka jer je pušten u promet „Titov most“ (danas Krčki most) koji je bio značajan za cijelo gospodarstvo otoka, ne samo za turizam. Ovo otvorenje doći će do izražaja tek u narednim godinama, osobito sa razvojem masovnog turizma, kamping turizma te razvojem marina. U 1984. godini na području otoka Krka radilo je 48 raznovrsnih ugostiteljskih radnji u vlasništvu građana sa znatnim kuhinjskim i ostalim kapacitetima, koje su negdje više negdje manje uspješno zadovoljavane potrebe turista.¹⁰

⁹ *Krčki zbornik* (15), Počeci i razvoj turizma na otoku Krku, Krk 1986. (44 str.)

¹⁰ *Krčki zbornik* (15), Počeci i razvoj turizma na otoku Krku, Krk 1986. (46 str.)

Od 1980. do 1990. godine otok Krk ostvario je značajni turistički promet u predratnom razdoblju. Dostupni su u navedenim godinama samo podaci o dolascima. U nastavku prikazati će se dolasci turista (domaćih i inozemnih).

Tablica 1: Turistički promet (dolasci) na otoku Krku od 1980. do 1990. godine

GODINA	DOMAĆI	INOZMENI	UKUPNI DOLASCI
1980.	75.093	151.373	226.466
1981.	88.454	163.521	251975
1982.	95.858	153.490	249.348
1983.	108.849	161.823	270.672
1984.	94.313	223.253	317.566
1985.	76.701	273.423	350.124
1986.	83.261	281.306	364.567
1987.	78.770	304.422	383.192
1988.	76.920	314.994	391.914
1989.	76.336	309.020	385.356
1990.	64.674	272.558	337.232

Izvor: Obrada autora prema *Radić, M.*, Krčki zbornik 29 (Knjiga 2), (259-262 str.)

Iz prikazane tablice o dolascima na otok Krk u predratnom razdoblju možemo vidjeti kako su se od 1980.godine dolasci povećavali sve do 1990. odnosno ratnog razdoblja u državi. Najveći broj dolazaka ostvareno je u 1988.godini, gdje su domaći turisti sačinjavali 19,62%, dok inozemnih turista velikih 80,38% u ukupnim dolascima. Najviše domaćih dolazaka ostvareno je u 1983.godini, a inozemnih u 1988.godini. Uspoređujući 1980. godinu u odnosu na 1990. godinu prije ratnog razdoblja broj ukupnih dolazaka 80te godine bio je 226.466, a 90te 337.232 što je povećanje od 1980. godine za 48,91%.

Ratna događanja u državi početkom 1990-ih godina, posebno su negativno djelovala na turistički promet. Broj turista 1991. godine drastično je pao, za gotovo 300 000 osoba. Prema statističkim podacima broj dolazaka ove godine na otok Krk bio je ukupno 20.174.

Neke od najuspješnijih godina u turizmu otoka Krka po broju noćenja i dolazaka od 1997. do 2022. prikazati će se tablicom u nastavku.

Tablica 2: Prikaz najuspješnijih godina turizma otoka Krka po broju noćenja i dolazaka od 1997. do 2022.godine

GODINA	NOĆENJA	DOLASCI
1997.	2.399.155	371.909
2000.	2.794.212	446.345
2005.	3.049.920	538.769
2008.	3.398.737	582.820
2015.	4.180.753	728.025
2019.	4.988.545	884.276
2022.	5.139.445	905.014

Izvor: Obrada autora prema TZ otoka Krka: Arhiva statistike noćenja i dolazaka od 1997. do 2022.godine

Iz navedene tablice možemo zaključiti kako su od 1997. do 2022. godine broj noćenja iz navedenih godina rasli. Uzmimo za primjer bazičnu godinu 1997. te uspoređujući noćenja i dolaske iz 2005.godine možemo vidjeti kako su noćenja porasla za 27,12% dok dolasci za čak 69,03%. Uspoređujući rekordnu turističku sezonu 2008. u periodu do 2010.godine noćenja su naspram bazične godine porasla za 41,66% a dolasci za 56,71%. Isto tako 2015.godina bila je izuzetno uspješna i uspoređujući sa 2005.godinom možemo vidjeti rast u noćenja za 23% a u dolascima za 24,91%. Gledajući 2022.godinu možemo vidjeti da su noćenja premašila brojku od 5 milijuna, a dolasci preko 900.000. Zaključujemo da su noćenja 2022.godine u odnosu na bazičnu godinu porasla za velikih 114,22% a dolasci za 143,34%. 2023. godine broj noćenja u smještajnim objektima otoka Krka iznosi 5.148.930, dok je dolazaka ostvareno 934.625. Kampovi su u 2023.godini ostvarili 1.685.413 noćenja, a dolazaka 310.365.

Možemo zaključiti kako se turizam otoka Krka kroz povijest kretao poprilično uzlazno kada govorimo o samim kapacitetima i naravno turističkim kretanjima (noćenja i dolasci). Početkom 13.stoljeća na otoku su se otvarali ugostiteljski objekti poput točionica vina ili konoba, a početkom 1900tih godina otvaraju se i prvi hoteli u mjestu Baška. Prvi kampovi pojavljuju se 1962.godine gdje je broj „kreveta“ bio 320 (misli se na broj osoba). Nadalje procvat turizma otok je doživio u 1980tim godinama, izgradnjom i puštanjem u promet „Titov most“ (danas krčki) posebice u 1988.godini u kojoj se ostvarilo 391.914 dolazaka, što inozemnih što domaćih gostiju. Neke od najuspješnijih godina nakon Domovinskog rata bile su 2000., 2005., 2008. i 2019. Kampovi otoka Krka u 2023.godini ostvarili su preko 1.600.000 noćenja i preko 310.000 dolazaka, dok je ukupno ostvareno preko 5 milijuna noćenja i preko 900.000 dolazaka.

1.3. Obilježja turizma otoka Krka

U nastavku će se prikazati obilježja turizma otoka Krka kroz godine, te dati pregled smještajnih kapaciteta po pojedinim turističkim zajednicama. Turizam otoka Krka u posljednjih 10 godina doživio je potpuni procvat te se pojavljivalo mnogo novih smještajnih objekata koji su doprinijeli razvoju turističkog prometa otoka.

Slijede podaci ostvarenih noćenja i dolazaka u 2022.godini gdje će se prikazati udio noćenja i dolazaka 2022. s usporedbom 2021.godine te noćenja i dolasci po vrsti smještajnih jedinica 2022.godine. Na kraju izvući ćemo zaključak i ukazati na pad ili rast u noćenjima i dolascima turista na otok Krk.

Tablica 3: Ostvarena noćenja i dolasci u 2022.godini

	Dolasci	Indeks 22/21	Noćenja	Indeks 22/21
Domaći	64.752	90,30	252.464	87,98
Strani	840.262	130,72	4.886.981	125,65
UKUPNO	905.014	126,66	5.139.445	123,06
UKUPNO 2019.	884.304	102,34	4.988.975	103,02

Izvor: Obrada autora prema TZ otoka Krka: Izvješće o dolascima i noćenjima u 2022.godini

U navedenoj tablici možemo vidjeti porast u noćenjima i dolascima 2022.godine u odnosu na usporednu 2019.godinu. 2022.godine povećanje u noćenjima iznosi 3,02%, dok u dolascima 2,34%. Udio domaćih i stranih turista naspram ukupnog broja noćenja je kod domaćih 4,91%, a udio stranih gostiju je 95,09%. U dolascima udio domaćih turista je 7,15%, dok je udio stranih turista 92,85%. Isto tako 2019. godine otok Krk posjetilo je 20.710 turista manje nego 2022.godine, a noćenja u 2019. godini nego u 2022. godini manja su za čak 150.470.

Tablica 4: Noćenja i dolasci prema vrstama smještajnih jedinica 2022.godine

Vrsta objekta	1.1.-31.12.2022.		1.1.-31.12.2021.		Indeks		%
	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	
Smještaj u domaćinstvu	400.118	2.585.506	331.249	2.154.037	120,79	120,03	50,31
Kampovi	305.065	1.702.149	248.045	1.410.346	122,99	120,69	33,12
Hoteli	192.865	811.442	130.177	581.041	148,16	139,65	15,79
Odmaralište*	6.966	40.348	5.044	30.936	138,10	130,42	0,79
Ukupno	905.014	5.139.44	714.515	4.176.360			100,00
Indeks 2019.	102,34	103,02					

Izvor: Obrada autora prema TZ otoka Krka: Izvješće ostvarenog turističkog prometa na području otoka krka u prosincu i u razdoblju siječanj – prosinac 2022.g.

Iz navedene tablice možemo vidjeti kako najveći broj dolazaka i noćenja na otoku Krku u 2022. godini ostvaruje smještaj u domaćinstvu (apartmani, kuće za odmor), sa 400.118 dolazaka i 2.585.506 noćenja, što je oko 50% svih ukupnih noćenja na otoku u 2022. godini. Zatim slijede kampovi sa 305.065 dolazaka i 1.702.149 noćenja, te možemo vidjeti znatan porast istog od prošle 2021.godine. Nadalje slijede hoteli sa 192.865 dolazaka i 811.442 noćenja i na posljednjem mjestu su odmarališta sa 6.966 dolazaka i 40.348 noćenja.

Iz navedenih podataka možemo zaključiti kako je otok Krk u 2022.godini brojem noćenja u odnosu na 2021.godinu u porastu za 23.06% dok je broj dolazaka također u porastu za 26.66%. Kampovi otoka Krka također bilježe porast u noćenjima 2022.godine u odnosu na 2021.godinu za 20.69% dok u dolascima za 22.98%. Usporedbom vrste smještajnih jedinica kampovi su po broju noćenja i dolazaka zauzeli drugo mjesto ispod smještaja u domaćinstvu. Udio noćenja u kampovima u ukupnim noćenjima je 33.11% dok je u ukupnim dolascima 33.70% što nam govori da upravo kampovi otoku Krku donose veliki udio noćenja i dolazaka.

2. Obilježja kampova otoka Krka

Najčešće kampovi na otoku smješteni su na samoj obali, uz more, te samim time kampisti imaju pristup plažama otoka koje su jedne među najboljima na Jadranu. Opće je poznato da otok Krk ima jedne od najljepših i najčišćih plaža na Jadranu, a neke od njih imaju i Plavu zastavu koje se nalaze u samim kampovima. Jedno od značajnijih obilježja kampova na otoku je sama njihova kvaliteta smještajnih jedinica.

Tablica 5: Prikaz ocjena ADAC kampova Krka u odnosu na Hrvatsku 2022.godine

ADAC Kampovi otoka krka	Hrvatski kamping	Ocjena	
Baška Beach camping resort	3,8	4,6	
Camping Omišalj		5	
Krk Premium Camping resort		4,7	
Aminess Atea Camping resort		4,4	
Camping Slamni		4,2	
Ježevac Premium camping resort		4,2	
Naturist Bunculuka camping resort		4,0	
PROSJEK OCJENA		3,8	4,4

Izvor: Izrada autora

Iz navedene tablice možemo zaključiti kako su kampovi otoka Krka daleko bolje ocjenjeni nego ukupan kamping turizam Hrvatske. S obzirom na to da Hrvatska ima 696 kampova¹¹, kada gledamo samo ovih 7 navedenih ADAC kampova možemo zaključiti kako su kampovi na otoku Krku izuzetno kvalitetni čime potvrđujem svoju prijašnju izjavu u gornjem tekstu.

Na području otoka Krka nalazi se ukupno 27 kampova, kampirališta i ostalih manjih kampova.¹²

U nastavku slijedi popis imena kampova na otoku Krku po kategorizaciji (zvjezdicama), kapacitetu, destinacijama te usporedba broja kampova otoka Krka sa Primorsko - goranskom županijom pa potom sa cijelom Hrvatskom.

Tablica 6: Kampovi otoka Krka po kategorizaciji (broju zvjezdica)

1*	2*	3*	4*	5*
Kamp Draga	Kamp Maslinik	Camping Bor	Aminess Atea Camping Resort	Kamp Omišalj
Kamp Amar	Naturistički kamp Konobe	Kamp Pila	Kamp Marta	Krk Premium Camping Resort
Kamp Punta Jerta		Kamp Sv. Dionizije	Ježevac Premium Camping Resort	
		Camping Glavotok	Krk Glamping Village	
		Kamp Tiha	Mobile homes residence Ulika	
		Škrila Sunny Camping	Kamp Sanmar	
			Mini kamp Marušina	
			Baška Beach Camping Resort	
			Bunculuka Camping Resort	
			Kamp Slamni	

Izvor: Izrada autora

¹¹ <https://www.camping.hr/default.aspx?objectid=10704&lng=hr&tab=advanced-search-form&size=6,8883&tab=advanced-search-form&sp=true> (pristupljeno 05.09.2024)

¹² https://krk.hr/smjestaj/kampovi/?_sft_smjestaj_mjesta=omisalj (pristupljeno 31.08.2024.)

Kampovi koji su u kategorizaciji navedeni kao kampovi u OPGu odnosno domaćinstvu su kampiralište Mali ,Camping Mali Raj, Holiday homes Kanajt, mini kamp Marušina (Olive Hills) i Oliveto residence.

Tablica 7: Kampovi po kapacitetu smještajnih jedinica

KAMPOVI	KAPACITET (smještajne jedinice/osobe)
Kamp Draga	10 smještajnih jedinica
Kamp Amar	30 osoba
Kamp Punta Jerta	24 smještajne jedinice
Kamp Maslinik	37 smještajnih jedinica
Naturistički kamp Konobe	330 smještajnih jedinica
Camping Bor	201 smještajna jedinica
Kamp Pila	600 smještajnih jedinica
Kamp Sv. Dionizije	6 smještajnih jedinica
Camping Glavotok	333 smještajne jedinice
Kamp Tiha	247 smještajnih jedinica
Škrila Sunny Camping	333 smještajne jedinice
Aminess Atea Camping Resort	522 smještajne jedinice
Kamp Marta	18 smještajnih jedinica
Ježevac Premium Camping Resort	632 smještajne jedinice
Krk Glamping Village	30 osoba
Mobile homes residence Ulika	2 smještajne jedinice
Kamp Sanmar	3 smještajne jedinice
Mini kamp Marušina	10 smještajnih jedinica
Baška Beach Camping Resort	522 smještajne jedinice
Kamp Slamni	630 smještajne jedinice
Kamp Omišalj	470 smještajnih jedinica

Krk Premium Camping Resort	475 smještajnih jedinica
Kampiralište Mali	120 osoba
Camping Mali Raj	60 osoba
Holiday homes Kanajt	8 smještajnih jedinica
Oliveto residence	4 smještajne jedinice
UKUPNO	5537 smještajnih jedinica

Izvor: Izrada autora

Tablica 8: Pregled kampova po destinacijama otoka Krka

DESTINACIJE OTOKA KRKA	KAMPOVI
Omišalj	Kamp Omišalj
Njivice	Aminess Atea Camping Resort
Malinska	Kamp Draga
Krk	Camping Bor, camping Marta, Ježevac Premium Camping Resort, kamp Amar, kamp Punta Jerta, Krk Glamping Village, Krk Premium Camping Resort, Mobile homes residence Uluka
Punat	Holiday homes Kanajt, kamp Maslinik, kamp Oliveto, kamp Pila, kamp Sanmar, kamp sv. Dionizije, Mini kamp Marušina, Naturistički kamp Konobe
Baška	Baška Beach Camping Resort, Bunculuka Camping Resort, kampiralište Mali
Glavotok	Camping Glavotok, Camping Mali Raj
Klimno	Kamp Slamni
Šilo	Kamp Tiha
Stara Baška	Škrila Sunny Camping

Izvor: Izrada autora

Iz navedenih tablica možemo zaključiti kako su većina kampova na otoku Krku u kategorizaciji 4 zvjezdice, najviše kampova nalazi se u gradu Krku te kada gledamo kapacitet kampova najviše smještajnih jedinica imaju kampovi sa 3 ili 4 zvjezdice te kampovi koji su u većim poduzećima poput Valamar Riviere d.d. te Aminess d.d. grupacije.

U nastavku prikazati će se tablica noćenja i dolazaka u kampovima 2022. godine te usporedba istih sa 2021.godinom po destinacijama otoka Krka.

Tablica 9: Dolasci i noćenja u kampovima 2022. godine te usporedba sa 2021.po turističkim mjestima

KAMPOVI	DOLASCI	Indeks 22/21	NOĆENJA	Indeks 22/21	Udjel %
KRK	112.013	126,99	651.016	124,34	38,25
OMIŠALJ	79.483	123,42	411.214	124,09	24,16
BAŠKA	46.580	121,31	287.330	117,42	16,88
PUNAT	50.964	117,41	271.472	112,40	15,95
DOBRINJ	15.612	118,52	78.708	117,79	4,62
MALINSKA	413	90,17	2.409	102,51	0,14
VRBNIK	/	/	/	/	/
UKUPNO	305.065	122,99	1.702.149	120,69	100,00
INDEKS 2019.	110,75		109,87		

Izvor: Obrada autora TZ otoka Krka: Izvješće E visitor-a 11.01.2023.g.

Iz navedenih podataka možemo vidjeti kako najviše noćenja i dolazaka u kampovima u 2022.godini ostvaruje mjesto Krk sa čak 38,25% od ukupnih noćenja u odnosu na ostala mjesta. Na drugom mjestu nalazi se Omišalj sa 24,16%, a na zadnjem mjestu je Malinska koja ima samo jedan mali kamp u domaćinstvu sa 0,14% od ukupnog broja noćenja. U usporedbi sa 2021.godinom vidimo da su noćenja i dolasci u prethodnoj godini bili veći za 20,69% u noćenjima te 22,99% u dolascima. 2019.godine povećanje noćenja je za 9,87%, a dolazaka 10,75%

2.1. Značaj kampova na otoku Krku u ukupnom turizmu otoka Krka

Kampovi otoka Krka igraju veliku važnost u razvoju ukupnog turizma otoka Krka. U nastavku prikazati će se analiza noćenja i dolazaka u kampovima 2022. godine te analiza popunjenosti kampova i cijelog otoka iste godine.

Slijedi tablica broja noćenja u kampovima u 2022.godini te nakon i dolazaka za istu u usporedbi sa 2021.godinom.

Tablica 10: Noćenja u kampovima otoka Krka u 2022.godini te usporedba sa 2021.godinom

	NOĆENJA 2022.	NOĆENJA 2021.	Udio noćenja kampova u noćenjima otoka Krka(%)	
			2022.	2021.
KAMPOVI	1.702.149	1.410.346	33,11%	33,76%
NOĆENJA OTOKA KRKA	5.139.445	4.176.360		

Izvor: Obrada autora prema TZ otoka Krka: Izvješće ostvarenih noćenja u kampovima i noćenja otoka Krka u 2022.godini, usporedno sa 2021.godinom

Kada gledamo noćenja kampova 2022.godine na ukupan broj noćenja otoka Krka možemo zaključiti kako se udio noćenja u odnosu na 2021.godinu smanjio za 0,65%, iako je u 2021.godini bilo manje noćenja nego u 2022.godini. Ovaj podatak nam govori o tome kako su kampovi u 2022. godini imali manji udio noćenja u odnosu na ukupna noćenja otoka Krka iste godine.

U nastavku slijedi analiza dolazaka u kampove u 2022.godini u odnosu na 2021.godinu.

Tablica 11: Dolasci u kampovima otoka Krka u 2022.godini te usporedba sa 2021.godinom

	DOLASCI 2022.	DOLASCI 2021.	Udio dolazaka u kampovima u dolascima otoka Krka (%)	
			2022.	2021.
KAMPOVI	305.065	248.045	33,70%	34,71%
DOLASCI OTOKA KRKA	905.014	714.515		

Izvor: Obrada autora prema TZ otoka Krka: Izvješće ostvarenih dolazaka u kampovima i dolazaka otoka Krka u 2022.godini, usporedno sa 2021.godinom

Dolasci u kampovima 2022.godine u odnosu na ukupan broj dolazaka otoka Krka iznosi 33,70%, dok je u 2021.godini 34,71% što nam govori da je u 2021.godini udio dolazaka u kampovima veći nego u 2022.godini za 1.01%. Također i sam broj dolazaka u kampovima u 2022.godini je veći za 57.020 dolazaka u odnosu na 2021. godinu.

U skupini Kampovi i prostori za kampiranje ostvareno je 21,4 milijuna noćenja, što čini 23,8% od ukupno ostvarenih noćenja. U odnosu na 2021., u ovoj skupini smještaja ostvareno je 22,3% više noćenja turista.¹³

Što se tiče popunjenosti kampova otoka Krka ostvareno je 1.702.149 noćenja i 305.065 dolazaka što čini 33,11% ukupnog noćenja, te 33,70% ukupnih dolazaka po vrstama smještajnih jedinica. Popunjenost kampova otoka Krka po smještajnim jedinicama u 2022.godini iznosi 84,22%.¹⁴

2.2. Značaj kamping turizma otoka Krka u odnosu na kamping turizam Kvarnera i Hrvatske

Kako kamping turizam otoka Krka utječe na turizam Hrvatske i Kvarnera prikazati će se statističkim podacima iz TZ Republike Hrvatske i TZ Kvarnera. Navesti će se udio kamping turizma u ukupnom turizmu Hrvatske, udio turizma otoka Krka u ukupnom turizmu Hrvatske te udio kamping turizma otoka Krka u ukupnom kamping turizmu Hrvatske u 2022.godini.

Ukupan broj noćenja u Republici Hrvatskoj u 2022.godini iznosi 90.040.000, a dolazaka 17.775.000. Broj noćenja i dolazaka u kamping turizmu Hrvatske 2022.godine iznosi 20.817.000 te dolazaka 3.190.000.¹⁵ Dakle udio kamping turizma Hrvatske u ukupnom turizmu po broju noćenja iznosi 23,12% dok dolazaka 17,95%. Uspoređujući stanje turizma otoka Krka 2022.godine u ukupnom turizmu Hrvatske, na otoku je ostvareno 5.139.445 noćenja, a dolazaka 905.014. Udio u turizmu otoka Krka u odnosu na turizam Hrvatske u noćenjima iznosi 5,71% dok dolazaka 5,09%.

Kada uspoređujemo kamping turizam otoka Krka sa ukupnim kamping turizmom Hrvatske, otok Krk ostvario je u kamping turizmu 1.702.149 noćenja i 305.065 dolazaka. U kamping turizmu Hrvatske u 2022.godini ostvareno je 20.817.000 noćenja te 3.190.000 dolazaka. Udio kamping turizma otoka Krka u ukupnom kamping turizmu Hrvatske po noćenjima iznosi 8,17% dok je udio u dolascima 9,56%.¹⁶ Iz statističkih podataka TZ Republike Hrvatske u Primorsko-goranskoj županiji u 2022.godini ostvareno je 15.512.000 noćenja i 2.918.000

¹³ <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29506> (pristupljeno 05.09.2024.)

¹⁴ Izračun autora

¹⁵ <https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/analize-s-podrucja-turizma/turizam-u-brojkama> (pristupljeno 09.09.2024.)

¹⁶ Ibidem (pristupljeno 09.09.2024.)

dolazaka.¹⁷Kada uspoređujemo sa podacima turizma otoka Krka u odnosu na Primorsko-goransku županiju udio noćenja otoka Krka iznosi 33,13%, a dolazaka 31,01% što ukazuje na činjenicu da više od 30% ukupnog turističkog prometa Primorsko-goranske županije dolazi upravo sa otoka Krka. Gledajući udio kamping turizma otoka Krka sa ukupnim turizmom Kvarnera, udio u noćenjima iznosi 10,97% te udio u dolascima 10,45%.

Broj kampova otoka Krka iznosi 27, u Primorsko goranskoj županiji iznosi 61, dok je u cijeloj Hrvatskoj 696 kampova, kampirališta, mini kampova, kampova u domaćinstvu i u OPGu.

Iz statističkih podataka o broju kampova, kapacitetu te noćenjima i dolascima u 2022.godini da se zaključiti kako na otoku Krku postoji 27 kampova i kampirališta, ukupan kapacitet smještajnih jedinica kampova iznosi 5537, dok je većina kampova sa kategorijom od 4 zvjezdice. Možemo zaključiti kako su kampovi otoka Krka značajni za ukupni turizam Primorsko-goranske županije pa tako i Hrvatske. Udio kamping turizma otoka Krka u odnosu na turizam Hrvatske iznosi 8,17% u noćenjima dok u dolascima 9,56%, dok u Primorsko-goranskoj županiji udio noćenja je 10,97% a dolazaka 10,45% čime potvrđujem izjavu u rečenici prije.

¹⁷ Ibidem (pristupljeno 09.09.2024.)

3. Razvoj kampova na otoku Krku kroz povijest

„Početak razvoja kampova na otoku Krku započeo je već u 1950-ima otvaranjem kampirališta jer je tada pojam kampiranja na Krku bio „šator pod zvijezdama“ i to u većim mjestima na otoku kao što su Krk, Malinska, Njivice, Punat i Baška prema“¹⁸ U vremenskom razdoblju od 1960.-1965. godine počeli su se pojavljivati kampovi u već postojećim poduzećima koji su imali u svojem vlasništvu hotelske objekte. U vremenu od 1966. godine do 1971. na Krku je došlo do povećane turističke izgradnje. Razlozi tome su povoljna investicijska politika u turizmu, obogaćenju turističke ponude, ali i dolazak većih i jačih gospodarskih subjekata na otok. Prvi su bili „Interplet“ iz Zagreba i „GIK“ iz Varaždina u Njivicama, pa „Brodokomerc“ iz Rijeke koji uzimaju prvo hotele u Omišlju te potom u Malinskoj i Puntu. Prvotno, to su bila zemljišta sa svega nekoliko parcela i kamp mjesta te kroz godine kako se turizam i njena ponuda razvijala nastali su kampovi kakve danas poznajemo.¹⁹

1956. godine otvara se jedno od najznačajnijih poduzeća na otoku „Zlatni otok“ koje je obuhvatilo ostale objekte u Krku, Baški i Njivicama te koje je pokrenulo razvoj i otvaranje novih ugostiteljskih objekata, a među njima i nove kampove. Od 1972. do 1978. započela je gradnja suvremenog naturističkog (nudističkog) kampa „Bunculuka“ u Baški te proširenje ostalih auto-kampova u gradu Krku i Njivicama. Kamp „Bunculuka“ kapaciteta 1500 mjesta tada je postao najveći naturistički kamp na otoku, a ostali auto-kampovi proširili su se za još 500 novih mjesta. 1990. godine ostvareno je najviše noćenja u auto-kampovima zbog niže cijene smještaja. Grad Krk, imao je najveći udio smještajnih kapaciteta u svojim kampovima. Od 1984. godine do 1990. godine broj se smještajnih jedinica znatno povećavao. 1984. to je bila brojka od svega 761, dok je 1990. broj jedinica povećan na čak 12100.

Istraživanje i pronalazak samih povijesnih informacija o kampovima nema mnogo, te je izazovno pronaći informacije o svakom kampu na otoku Krku. Stoga, u nastavku biti će navedeni kampovi do čijih povijesnih informacija je bilo moguće doći te sa kojim kampovima je bilo uspješno stupiti u kontakt za povijesne informacije. U nastavku slijede poduzeća i privatni obiteljski smještaj u čijem vlasništvu posjeduju kampove na otoku Krku. Nadalje, za svaki pojedini kamp prikazati će se povijesni razvoj njihovih usluga kroz godine, godina osnutka kampova, vlasnička struktura, razvoj odnosno proširenje smještajnih kapaciteta kroz godina, nagrade koje su kampovi do sada dobivali te kratki opisni razvoj kampova u cijelosti.

¹⁸ Intervju sa gosp. Dubrovkom Dijanićem, bivši direktor poduzeća „Zlatni otok“

¹⁹ Krčki Zbornik, *Počeci i razvoj turizma na otoku Krku Knjiga 2*, Krk 1994. (210)

3.1. Kamp „Bor“

Kamp »Bor« osnovan je 1985. godine kao kampiralište u privatnom vlasništvu, da bi samo jednu godinu kasnije postao registriran kao Ugostiteljski obrt kamp „Bor“ sa kapacitetom smještaja za 60 osoba. Kamp Bor u vlasništvu je obitelji Mrakovčić, točnije Mato i Nada Mrakovčić koji su osnovali i podigli ovaj prekrasan kamp u gradu Krku. Od početka do danas obitelj Mrakovčić vlasnici su ovog kampa.

Godine 1988. dobiva rješenje za proširenje djelatnosti te povećanje kapaciteta na 150 osoba. Nakon niza uspješnih turističkih sezona 2003. godine radi razvrstavanja i kategorizacije te upis u upisnik smještajnih objekata kampu „Bor“ odobrena je kategorizacija sa tri zvjezdice te povećanje kapaciteta na 300 osoba. Godine 2013. smještajni kapacitet kampa ponovno je povećan na 500 osoba uz zadržavanje kategorije tri zvjezdice. Trenutni kapacitet kampa je 603 osobe i ukupno 201 parcela. Razvojem ugostiteljsko turističke djelatnosti obitelj Mrakovčić širi površinu kampa kroz proteklih 38 godina, od početnog maslinika koji je površinski iznosio otprilike 13 000 m², trenutno posjeduju više od 50 000 m² površine pod maslinama koje su u punom rodu. Od samog početka kamp „Bor“ opremljen je visoko kvalitetnim sanitarijama, parcelama za smještaj kampista sa razvedenom infrastrukturom te dobro povezanim prometnicama unutar kampa te je kroz godine također investirao i u bazen za svoje goste.

Kamp koji je ugostiteljski obrt vođen uspješno 28 godina, a od 2013. godine posluje u sastavu tvrtke Mateo d.o.o. također u vlasništvu obitelji Mrakovčić, prepoznat je od strane raznih organizacija kojima je djelatnost kamping sektor kako u Hrvatskoj tako i u inozemstvu pa kamp „Bor“ već nekoliko godina zaredom dobiva razne domaće i inozemne nagrade.

Od mnogobrojnih domaćih i stranih nagrada izdvajaju se nekoliko najznačajnijih nagrada od kojih su:

1. 2009. godine – nagrada 1. Mjesto "Simpathy and ecology" od strane talijanske kamper udruge Camp – il campeggio italiano
2. 2010. godine – HGK priznanje za 25 godina uspješnog poslovanja i unapređenje turizma
3. 2012. godine – nagrada 1. Mjesto za najbolji mali kamp na Kvarneru dodijeljene od strane slovenske udruge kampista
4. 2012. godine – nagrada 1. Mjesto u kategoriji Plavi cvijet za kamp do 300 osoba na danima hrvatskog turizma u Dubrovniku, dodijeljeno od strane HAK-a, HRT-a i Hrvatske gospodarske komore

5. 2014. godine – HGK dodjeljuje posebno priznanje tvrtki Mateo d.o.o. za uspješno poslovanje i vrijedan doprinos razvoju kamperskog turizma otoka Krka i Primorsko –goranske županije
6. 2015. godine - priznanje za osvojeno 3. Mjesto u kategoriji manjih kampova u Hrvatskoj u akciji ocjenjivanja web portala www.avtokampi.si
7. 2016. godine – Kamping udruga Hrvatske dodjeljuje priznanje za životno djelo Matu i Nadi Mrakovčić za izniman doprinos razvoju kamping industrije u Republici Hrvatskoj

Kamp „Bor“ je 2015. godine proslavio jubilej 30 godina uspješnog poslovanja.

U sklopu kampa nalazi se market s živežnim namirnicama te moderan restoran u kojem gostima poslužuje autohtonu hranu i vina iz vlastitog podruma obitelji Mrakovčić.

Za napomenuti je da se u ponudi kampa nudi proizvodnja i prodaja maslinovog ulja najviše kvalitete na Mediteranu koje je nagrađivano sa brojnim medaljama i priznanjima.

U nastavku se nalazi tablica sa dolascima i ostvarenim brojem noćenja od osnutka kampa do 2022. godine. Nažalost od 2010. do 2014.godine mijenjaju poslovanje recepcijskog programa pa statistika noćenja i dolazaka nije navedena za te godine.

3.2. Kamp „Pila“

Kamp Pila nalazi se u mjestu Punat koje ima jednu od najzaštićenijih uvala na cijelom Jadranu. Kamp se smjestio tik uz samu šetnicu odnosno obalu mjesta te mu je površina od približno 8,4 ha..

Kamp je osnovan daleke 1962. godine od strane Turističkog društva, te je tek kasnije predan na upravljanje, najprije RO „Punat“, a kasnije „Hoteli Punat d.d.“. „Preuzimanjem upravljanja kampa „Hoteli Punat d.d.“ daju Galeriju Toš sa dva stana te financiraju izgradnju cjelokupne telefonske mreže mjesta Punat.“²⁰ Već sljedeće godine 1963. zabilježio je 3285 inozemnih dolazaka i noćenja. Kamp je podignut na prostoru „Pile“ odnosno zemljišta koje je prvotno bilo nacionalizirano. Učenici škole učenika u privredi i Osnovne škole Punat dobrovoljnim su radom iskopali na prostoru kampa jame za sadnju primorskog bora i tamarisa što možemo i danas vidjeti u kampu. U prvoj fazi izgradnje ovog kampa podignuta su dva sanitarna čvora i potrebni izljevi vode, a u drugoj fazi moderan sanitarni čvor odvojen za muškarce i žene.²¹

²⁰ Intervju sa prof. dr. sc. Josipom Cvelić Bonifačić

²¹ Arhiva recepcije kampa „Pila“

Najveći dio zemljišta kampa je turističko zemljište za koje je Društvo (nekada Hoteli Punat d.d.) podnijelo zahtjev za dobivanje koncesije. Kategorizacija kampa je 3 zvjezdice od samog osnivanja te se nije mijenjala do danas, međutim cilj trenutnog društva (Falkensteiner Hotelmanagement d.o.o.) je da kamp dobije kategorizaciju od 5 zvjezdica. Sva ulaganja u autokamp su od strane Društva Hoteli Punat d.d. te su svi potrebni sadržaji bili izgrađeni kako bi kamp mogao pružati kvalitetnu ponudu svojim gostima. Izgrađeni su objekti kao što su recepcija, sanitarni čvorovi, restoran, trgovina te neizostavna prometna infrastruktura koja se nalazi u samom autokampu.

Kapacitet kampa danas je 1800 osoba, a popunjenost kreće se oko 60 dana u godini. U kampu postoje 3 vrste smještajnih jedinica, od njih ukupno 600, 400 jedinica ima priključak za struju i vodu te su iznimno kvalitetno uređene i omeđene. Prva i najluksuznija vrsta parcele su comfort parcele kojih ima 86 površine od 80 do 100m² koje su numerirane, ograđene zelenilom, posjeduju priključak za struju i vodu sa odvodom. Druga kategorija parcela su standard parcele kojih u kampu ima najviše čak 290. Površina ovih parcela je 70-90m². Kao i comfort parcele, standard imaju sve osim odvoda za vodu. I treća kategorija jedinica su kamp mjesta kojih ima ukupno 200. One posjeduju samo priključak za struju. Kamp nudi i opciju parkirališta za kampere kapaciteta 30 mjesta koje također kao i kamp mjesta imaju priključak za struju. Kako bi boravak gostiju u kampu Pila bio upotpunjen uređeni su i sanitarni čvorovi. U kampu nalazi se ukupno 3 velika sanitarna čvora koji posjeduju zagrijavanje tople vode na solarnu energiju. Od najznačajnijih nagrada i priznanja kamp Pila osvojio je priznanje Croatia best camping 2009-2015 te nagradu ECO Plus za očuvanje i održavanje visokog standarda čistoće i brige za okoliš. U nastavku slijedi tablica usporedbe kapaciteta parcela, kamp mjesta i maksimalan broj gostiju autokampa Pila 2014. godine i 2022.godine.

Tablica 12: Kapaciteti autokampa Pila 2014. – 2022.g.

	Broj parcela	Broj kamp mjesta	Broj osoba
2014.	400	600	2000
2022.	376	230	1800

Izvor: Obrada autora prema Izvješću uprave društva Falkensteiner d.o.o.

Iz navedene tablice možemo zaključiti kako se broj parcela smanjio za svega 24 parcele, dok se broj kamp mjesta smanjio za drastičnih 370 mjesta što govori o tome da je kamp prije 9 godina bio znatno većeg kapaciteta u odnosu na 2022.godinu te samim time vidimo i pad broja osoba u samom kampu za 200.

3.3. Naturistički kamp „Konobe“

Kamp Konobe ili FKK Konobe kako bi ga domaće stanovništvo prije nazvalo je jedini naturistički (nudistički) kamp u Općini Punat. Kamp je smješten u prirodno zatvorenoj uvali izvan samog mjesta Punat prema sjeveroistoku. Kategorizacija kampa je dvije zvjezdice (**), a cilj je da kamp dobije kategorizaciju od 5 zvjezdica. Podijeljen je na 3 zone na 330 kamp jedinica.

U povijesti, lokalitet kampa Konobe prije je bio naselje rimskih vojnika veterana dok je Otok Krk bio pod vlasti Mletačke Republike.²² Kampisti su na neki način sami otkrili uvalu Konobe te počeli dolaziti najprije šatorima, a onda je lokalni poduzetnik izgradio splav te prevezio kamp kućice do Konoba morskim putem.²³

Godine 1969. Turističko društvo prodalo je kamp Konobe (tadašnji kamp-plaža) Hotelskom poduzeću u Puntu „Brodokomerc“ iz Rijeke za tadašnjih 32 mil.din. uz obavezu da će ovaj prostor urediti i proširiti što se i ostvarilo. Poduzeće „Brodokomerc“ u cijelosti je uredilo kamp Konobe kako izgledaju i danas, ujedno u to vrijeme bio je jedan od najboljih kampova na otoku Krku. Procjenjuje se kako je u to vrijeme pod poduzećem „Brodokomerc“ kamp-plaža svojom zaslugom nosio čak 60% ukupnog broja posjetitelja destinacije Punat.

FKK Konobe smješten je na površini od približno 239.812m². Najveći dio zemljišta je turističko zemljište za koje je Društvo podnijelo zahtjev za dobivanje koncesije, dok je dio zemljišta u vlasništvu fizičkih osoba kojima Društvo plaća najam za korištenje. Kamp je osnovan odnosno otvoren još daleke 1986.godine i sva ulaganja u sam kamp financirana su od strane Društva Brodokomerc a nakon pretvorbe i privatizacije kamp je u vlasništvu društva Hoteli Punat d.d. Kamp se prostire na terasastim padinama prirodno zatvorene uvale smještene uz sami morski pojas koji je i predmet traženja koncesije. Izgrađeni su objekti za obavljanje djelatnosti (trgovine, restorani, recepcija, sanitarni čvorovi, i dr.) Instalirani su uređaji za pročišćavanje vode, izgrađeni tuševi na plaži i ostalom dijelu kampa. Ukupan kapacitet kampa je 990 osoba, a puna popunjenost kreće se oko 50 dana u godini. Što se tiče samih smještajnih jedinica kamp posjeduje 5 različitih jedinica. Parcela Comfort Mare, Comfort, i Standard su parcele namijenjene za kampere, kamp prikolice ili šatore. Najskuplja parcela je Comfort Mare.

²² Intervju sa gosp. Alanom Žicom Teklinom

²³ Intervju sa prof. dr. sc. Josipom Cvelić Bonifačić

Preostale dvije vrste parcela su Šator Mare i Šator Standard koje su predviđene isključivo za šatore. Sve navedene parcele posjeduju priključak za struju.

Također, važno je za napomenuti kako kamp posjeduje i teniski teren (jedini zemljani teniski teren na području Općine Punat).

Od nagrada i priznanja kroz godine Kamp Konobe osvojio je nagradu Croatia best coming od 2009. – 2015.godine te ECO Plus za ekološki orijentiran kamp.

Posebnost ovog kampa je što u svojoj ponudi ima vlastitu plažu koja je nagrađivana najvišom nagradom za plaže Plavom zastavom od 2008.godine pa sve do danas. Ukupno je 15 godina ova plaža nosilac ove titule.

U nastavku slijedi tablica sa prikazom broja parcela, broja kamp mjesta i broja osoba u kampu Konobe u razdoblju od 2014. do 2022.godine.

Tablica 13: Kapaciteti kampa Konobe od 2014. – 2022.godine

	Broj parcela	Broj kamp mjesta	Broj osoba
2014.	150	400	1200
2022.	150	180	990

Izvor: Obrada autora prema Izvješću uprave društva Falkensteiner d.o.o.

Iz navedenih podataka možemo zaključiti kako je kamp Konobe 2014. imao nešto više smještajni kapaciteta nego što to ima danas. Broj parcela u posljednjih 9 godina se nije smanjio, dok je broj kamp mjesta sa 400 pao na samo 180 mjesta. Sukladno tome, i broj osoba koje kamp može primiti također se smanjio. Razlog tome je proširenje ponude kampa odnosno izgradnja dodatnih sanitarnih čvorova i ostalih sportskih sadržaja.

3.4. Mobile homes „Sanmar“

Mobile homes „Sanmar“ nalazi se u mjestu Punat te je jedan od najnovijih malih kampova u mjestu Punat. Vrsta kampa je kamp u domaćinstvu te je osnovan i otvoren 2018.godine. Vlasnik kampa je obitelj Gržančić iz Punta, točnije nositelj iznajmljivanja je Mario Gržančić. Ovaj mali obiteljski kamp od smještajnih jedinica ima u ponudi mobilne kućice i nema parcela iako bi ih trebao imati 6, te jedan bazen za svoje goste. Kategorizacija ovog malog kampa je 4 zvjezdice zbog svog modernog i kvalitetnog sadržaja. Smješten je na parceli površine 900m² okruženoj mediteranskim zelenilom, tek nekoliko minuta pješice od šljunčane plaže Punta de bij (javna plaža mjesta Punat). Smještaj se od osnutka kampa nije mijenjao te je i danas isti kao i 2018.godine. Kamp nudi 4 moderne mobilne kućice od kojih svaka može primiti 4 osobe i dvoje djece na dodatnom ležaju. Mobilne kućice imaju klima uređaj, satelitski TV i bežični internet. Gostima je na raspolaganju zajednički bazen (dimenzija 8x4m), ležaljke uz bazen, parkirno mjesto, postolje za bicikle, zajednički roštilj te korištenje perilice uz prethodni upit.²⁴

3.5. Holiday homes „Kanajt“

Smješten tik uz hotel „Kanajt“, ovaj mali obiteljski kamp u obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (OPGu) nudi savršen odmor za svoje goste hotela u mirnom okruženju iznad same Marine Punat. Vlasnik ovog kampa je „Marina Punat hotel & resort“ d.o.o. od osnutka do danas. Ovaj mali kamp osnovan je 2017.godine pa možemo reći kako je jedan od novijih manjih kampova na Krku iako se ne radi o kampu jer nema parcela već samo o naselju mobilnih kućica te je stoga naziv kamp u OPG-u neispravan a nema poljoprivredne djelatnosti kojima se vlasnik OPG-a bavi. Vlasnik kampa je „Marina Punat hotel & resort“ d.o.o. od samog osnutka pa do danas. Ovaj kamp kategoriziran je sa 2 sunca. Službeno je registrirano 20 parcela za 60 gostiju. Postavljeno je ukupno 8 luksuznih kamenih mobilnih kućica sa kojih se pruža nevjerojatan pogled na Puntarsku Dragu i marinu Punat te okolni mediteranski krajolik. Svaka mobilna kućica, površine 45m², nudi visokokvalitetan smještaj sačinjen od 2 spavaće sobe sa vlastitim kupaonicama, prostran dnevni boravak spojen sa vrhunski opremljenom kuhinjom te velikom terasom sa ležaljka gdje gosti mogu uživati u prekrasnom pogledu. Gosti ovog kampa mogu birati između luksuzne kamene kućice s privatnim jacuzziem koji se nalazi na

²⁴ <https://www.apartmanija.hr/apartmani/punat/apartman-mobile-homes-sanmar/25073> (pristupljeno 28.08.2023.)

terasi ispred same kućice ili one bez jacuzzija, međutim Hotel „Kanajt“ nudi gostima u ovim kućicama i korištenje hotelskog wellnessa u kojem se nalaze 4 saune (finska, bio, infracrvena i turska kupelj), jacuzzi i topla klupa za relaksaciju. Vlasnička struktura kampa ostala je nepromijenjena sve do danas.

Kapacitet kampa je u početku 2017.godine bio samo 4 kamene kućice, dok je 2019. neposredno prije ljetne sezone dodano još 4. U planu nema izgradnje ili dodavanje još ovakvog tipa smještaja zbog kategorizacije odnosno iskorištenosti maksimalnog kapaciteta smještaja u ovoj kategoriji. Ovaj kamp nije dobivao nikakve nagrade kroz godine te se nije niti natjecao. Holiday homes „Kanajt“ idealno je mjesto za nautičare zbog blizine marine Punat ili obitelji s djecom koji žele mirnije okruženje, ali i sav potreban sadržaj u blizini.

3.6. Kamp „Maslinik“

Prvi obiteljski i privatni kamp u Puntu, „Maslinik“ osnovan je i otvoren 1986.godine. „Ideju za otvaranje kampa predložio je tadašnji zaposlenik za gospodarstvo u gradu Krku gospodin Vladimir Dienter. Na taj prijedlog kamp je uspješno otvoren.“²⁵ Vlasnici kampa od početka pa sve do danas je obitelj Žic, točnije Marica i Dragutin Žic koji su kamp smjestili pod maslinikom svojeg privatnog zemljišta odnosno oko svoje obiteljske kuće, a kako je tamo bio ogroman maslinik (danas nešto manje maslina zbog širenja kampa) po tome je i dobio ime.²⁶

Prvotno kamp je bio kategoriziran kao kampiralište te nakon nekoliko godina kategoriziran kao kamp sa 2 zvjezdice. 1987. godine napravljena je i probijena cesta koja spaja glavnu prometnicu mjesta Punat (zaobilaznicu) sa kampom. Kapacitet kampa kada je bio otvoren bio je svega 10ak smještajnih jedinica, dok danas kamp ima 37 parcela i kamp mjesta što bi značilo da kamp može primiti oko 111 gostiju. Površina kampa danas iznosi 5,5 hA. Kroz godine kamp je davan u najam odnosno zakup, najčešće je to bila jedna osoba. U početku nekoliko godina vodili su ga Marica i Dragutin Žic, dok je već od 2004. predan u najam gđi. Mirni Žic. Pod njenim je vodstvom kamp bio sve do 2018. godine, a istu godinu preuzeo ga je poduzetnik iz Vrbnika gospodin Zlatko Dokić koji i danas posjeduje kamp u najmu. Sve parcele i kamp mjesta imaju hlad zbog maslina ili smokava koje omogućuju gostima da uživaju na parcelama ne brinući se o jakom suncu. U kampu se također nalazi prostor za roštilj, hladnjaci, besplatan

²⁵ Intervju sa gosp. Dragutinom Žicem, vlasnik kampa Maslinik

²⁶ Ibidem

WI-FI u cijelom kampu, prodaja osvježavajućih pića, automat za kavu, perilica za rublje, dječje igralište.²⁷ Osim parcela za šator kamp se zadnjih godina širio te ga je moguće posjetiti sa kamperom ili prikolicom te je takvih mjesta 10. Kamp „Maslinik“ dobio je nagradu od općine Punat za najbolji privatni kamp te nagradu turističke zajednice otoka Krka za uspješno poslovanje preko 30 godina.

3.7. Kamp „Sv. Dionizije“

Kamp „Sv. Dionizije“ smješten je među maslinike nedaleko kampa „Maslinik“ u Puntu. Otvoren je i osnovan 2016.godine što ga ubraja u novije kampove na otoku Krku. Od samog osnutka do danas kamp nije mijenjao svoju strukturu u smještajnim jedinicama kao ni razvijao nove vrste usluga. Ovaj kamp svojim gostima nudi 5 mobilnih kućica kapaciteta do 6 osoba, što bi značilo da kamp ima maksimalan kapacitet od ukupno 30 osoba. Kamp nema parcela iako bi ih kao i prethodni kampovi morao imati. Vlasnik od samog početka je Petar Žic, odnosno preuzeto u vodstvo Martina Žica (sin). Kako je već spomenuto kamp se nije širio niti je razvijao neke druge usluge za svoje goste. Kategoriziran je kao kamp u OPGu sa 2 sunca. Nagrade nije dobio do sada niti se natjecao. Ovaj maleni obiteljski kamp zasigurno je mjesto za one koji žele kompletan mir i udaljenost od samog centra mjesta, ali i relativnu dobru udaljenost od plaže.²⁸

3.8. Kamp „Slamni“

Kamp „Slamni“ započeo je radom 2011.godine te je jedini kamp u mjesto Klimno. Kamp je kategoriziran sa 4 zvjezdice te je obiteljski kamp u vlasništvu tvrtke TRUMM d.o.o., iza koje stoji obitelj Komadina koji su vlasnici kampa od početka rada i nikada nije bilo promjene vlasništva niti promjena u vlasničkoj strukturi kampa. 2011. godine kamp je imao 57 smještajnih jedinica, 45 kamp parcele, a od toga 6 mobilnih kućica i 12 kamp mjesta sa maksimalnim kapacitetom od 171 osoba. 2013. godine u kampu nisu dodane nove usluge međutim došlo je do promjene u strukturi smještajnih jedinica. Dio kamp parcela zamijenjen je s novih 6 mobilnih kućica, a 2 kamp mjesta su pretvorena u parcele. Te godine ukupno je bilo 35 parcela, 12 mobilnih kućica i 10 kamp mjesta (parcela za šatore, ukupno 10). Kapacitet i ukupan broj smještajnih jedinica i dalje ostaje nepromijenjen. 2018.godine u ponudu kampa

²⁷ <https://www.kamp-maslinik.hr/index.php/hr/o-kampu> (pristupljeno 29.08.2023.)

²⁸ Intervju sa Martinom Žicem, vlasnikom kampa Sv. Dionizije

uvode se glamping šatori koji su postavljeni u kamp umjesto 10 kamp mjesta (za šatore) kojih u ponudi kampa od tada više nema. Nova struktura kampa od 2018.godine je 35 parcela, 12 mobilnih kućica i 5 glamping šatora. 2019.godine uvode se 4 nova kamp mjesta i kamp „Slamni“ ima ukupno 56 smještajnih jedinica te se maksimalni kapacitet smanjio od 171 na 168 gostiju. U prizemlju glavne zgrade nalazi se fitness studio opremljen modernim spravama. Pokraj Beach bara nalazi se boćalište ("jog"). Na uređenoj i ograđenoj plaži s tušem mogu se unajmiti ležaljke i suncobrani na dječjem igralištu i bazenu smješteni su odmah uz plažu.²⁹ U glavnoj zgradi odmah do recepcije nalazi se trgovina s osnovnim živežnim namirnicama. Kamp „Slamni“ bio je poprilično nagrađivan kroz svoju povijest te neke od nagrada koje posjeduje su:

- 1.Nagrada "Turistički cvijet 2013. - Kvaliteta za Hrvatsku"- 1. mjesto u kategoriji najbolji mali kamp dodijeljeno od strane Hrvatske gospodarske komore i Kamping udruženja Hrvatske
- 2.Nagrada "Turistički cvijet 2017. - Kvaliteta za Hrvatsku"- 2. mjesto u kategoriji najbolji mali kampovi Hrvatske dodijeljeno od strane Hrvatske gospodarske komore i Kamping udruženja Hrvatske
- 3.Nagrada PIN CAMP ADAC- 50 najpopularnijih kampova u Hrvatskoj 2021. godine - dodijeljena temeljem glasanja gostiju, članova ADAC camping kluba, koji su posjetili kampove u Hrvatskoj 2021. godine te
- 4.Nagrada "Turistički cvijet 2022. - Kvaliteta za Hrvatsku"- priznanje za doprinos razvitku turizma Primorsko-goranske županije, te za osvojeno posebno priznanje u kategoriji mali kamp.

²⁹ <https://www.kampslamni.com/hr/hr/kamp-slamni/7/20> (pristupljeno 29.08.2023.)

3.9. Kamp „Glavotok“

Počeci kampiranja na području Glavotoka sežu još od 1957.god kada posjetioci u ljetnim mjesecima organizirano dolaze i borave više dana. Prema kazivanju mještana ovog područja organizirano logorovanje i kampiranje počele su provoditi tvrtke kao što su „Autotrans“ i „Brodogradilište 3.maj“. Odmah neposredno kraj gostionice (stambena zgrada izgrađena 1955.g. sa nekoliko ležaja) počeo se razvijati kamp gdje su spomenute tvrtke prve podigle šatore za boravak radnika i njihovih obitelji.³⁰

Od 1955.do 1965.godine sve recepcijske poslove tadašnjeg kampa vodio je Anton Milhonić “Debelin” iz Milohnića. Dr. Anton Milohnić, stric Antona “Debelina” Milohnića nakon svojeg povrata sa studija u svoj rodni kraj 1927.godine kupio je zemljište od franjevaca čiji je samostan i danas na području Glavotoka.³¹ 1964. godine za zahtjev Zbora građana mjesta Milohnića, Linardić i Brzac oformljeno je turističko društvo iz Malinske sa sjedištem u Milhonićima. Nakon oformljenog društva gosp. Milohnić ”Debelin“ predao je vlasništvo turističkom društvu zbog nemogućnosti održavanja kampa potpuno sam.³² Velik doprinos tadašnji Odbor dao je razvitku i odražavanju kampirališta i prometnice unutar kampa. Nedugo nakon 1971.godine osnovano je turističko društvo Glavotok koje je intenzivno radilo na širenju poslovanja te kroz brojne skupštine provodile su se akcije za održavanje kampa i stvaranje uvjeta za boravak u njemu. Osim toga, Turističko društvo Glavotok u samom je kampu formiralo gotovo svake godine odbor koji je vodio brigu i kontrolu nad protupožarnom općom zaštitom. Činili su ga uglavnom korisnici kampa koji su ovdje boravili duže vrijeme u ljetnim mjesecima.³³ Turističko društvo Glavotok brine o poslovanju kampa sve do kraja 1988.godine. 1989. pod dužecem „Brodokomerc“, OOUR Hoteli Malinska preuzima odgovornost za ovo područje te daje prijedlog o uređenju prostora kampa i terena koji bi bio namijenjen izletničkom turizmu. Te godine započinju veći radovi u kampu kao što su: dovođenje električne energije, adaptacija restoranskog prostora, izrada sanitarnih čvorova, postavljanje postrojenja protupožarne zaštite i uređenje unutarnjih komunikacija. Kamp „Glavotok“ sa svim spomenutim novitetima započinje sa radom 29.07.1989.godine. Ovime je kamp dobio svoju kategoriju i mogao je primiti 500 gostiju.

³⁰ Krčki Zbornik, *Počeci i razvoj turizma na otoku Krku Knjiga 2*, Krk 1994. (212)

³¹ <https://www.kamp-glavotok.hr/hr/dr-antun-milohnic/357/68> (pristupljeno 08.09.2024.)

³² Krčki Zbornik, *Počeci i razvoj turizma na otoku Krku Knjiga 2*, Krk 1994. (213)

³³ Krčki Zbornik, *Počeci i razvoj turizma na otoku Krku Knjiga 2*, Krk 1994. (213)

Svoj pravi razvoj kamp doživljava nakon 1991. godine kada njime počinje upravljati obiteljska tvrtka nasljednika dr. Milohnića, čije je vlasništvo vraćeno tijekom postupka privatizacije.³⁴ Zaneseni idejom svojeg pretka, nasljednici dr. Milohnića su 1991. godine osnovali tvrtku „Glavotok“ d.o.o. s ciljem pružanja usluga smještaja kampistima na prostranom zemljištu oko vile u Glavotoku.³⁵

Danas, kamp je u potpuno novom ruhu. Ovaj kamp danas posjeduje kategorizaciju od 3 zvjezdice. Kamp je dobio rješenje o kategorizaciji 1999.godine te se time potvrđuje 166 smještajnih jedinica. 2011.godine u kampu se kupuju nove smještajne jedinice te je tada ukupno bilo 158 parcela. Nove smještajne jedinice su 8 novih mobilnih kućica naziva „Elba“. 2013.godine kupuje se još 15 mobilnih kućica te je trenutni kapacitet 23 mobilne kućice i 135 parcela. Od 2014.godine ukupan broj smještajnih jedinica je 333, a maksimalni kapacitet je 999 osoba. 2015.godine kamp kupuje 8 „Sunroller“ mobilnih kućica tako da je od te godine ukupno 31 mobilna kućica i 302 parcele. 2018.godine kamp kupuje 7 vila te se također kupuje 4 novih mobilnih kućica „Crippa“ umjesto „Sunroller“.

5 mobilnih kućica se odvaja za personal, a ostale 3 se prodaju. 2020. godine kamp kupuje još jednu „Crippa“ kućicu te kako je te godine područje Petrinje i Siska zadesio snažan potres, kamp je u solidarnosti prema urušenim domovima građana poklonio 2 „Elba“ mobilne kućice. 2022.godine kamp kupuje još 4 kućice „Crippa“ umjesto „Elba“ (1 ostavljena za personal van kategorizacije, ostale 4 se prodaju). Od 2022.godine kamp ne mijenja svoju strukturu smještajnih jedinica što znači da je trenutno u kampu 35 mobilnih kućica i 298 parcela.

Od usluga kamp svojim gostima nudi ponudu jela i pića u svojem restoranu „Trattoria“, koji je otvoren još 1989.godine. 2017. rađena je velika rekonstrukcija restorana koja je proširila kapacitet stolova, pa je tako uređeno 50 stolova unutra i 90 vanjskih stolova na terasi restorana. Pool bar je napravljen iste godine kada je izgrađen i bazen uz njega. Pekara je otvorena 2011.godine, a 2016. znatno preuređena. 2013. otvoren je Beach bar „Puntalokve“ sa 60 mjesta. Neke od nagrada i priznanja koje je kamp „Glavotok“ dobivao kroz godine su sljedeće: 2013.godine europska ekološka oznaka „Ecocamping“ za kvalitetno upravljanje kampovima u skladu sa načelima održivog razvoja, 2013.godine kao prvi kamp u Hrvatskoj sa takvim certifikatom, 2018. uveden u Sustav upravljanja kvalitetom prema normi ISO 9001:2015 2010. uveden u Sustav upravljanja kvalitetom prema normi ISO 9001:2008 i HACCP, Plava zastava za plažu u kampu „Glavotok“ od 2010.godine, Nagrada „Turistički cvijet“ – kvaliteta

³⁴ <https://www.kamp-glavotok.hr/hr/dr-antun-milohnic/357/68> (pristupljeno 01.09.2023.)

³⁵ <https://www.kamp-glavotok.hr/hr/dr-antun-milohnic/357/68> (pristupljeno 03.09.2024.)

za Hrvatsku, posebno priznanje za eko kamp 2013.godine te 2016.godine također istu nagradu za osvojeno 3.mjesto Best Campsite Award od 2017. do 2023. izuzev 2020.godine, KUH dodijelilo je nagradu za primijenjene inovativne ideje „Inova camp“ 2019.godine i Posebna oznaka Kvarner Food & Dog friendly 2015./2016.

3.10. Baška Beach Camping Resort (ex kamp „Zablaće“)

Baška Beach Camping resort je jedan od tri kampa na području općina Baška te danas posluje u sklopu jedne od najvećih turističkih tvrtki u Hrvatskoj Valamar Riviera d.d. Ovaj kamp prvotno se zvao „Zablaće“ kako ga i danas rado mještani Baške i otoka nazivaju, te je prvi kamp izgrađen na ovom području. Autokamp „Zablaće“ sagrađen je 1967.godine i kapaciteta je 1600 posjetitelja. Smješten je neposredno uz Velu plažu. Zanimanje turista za ljetovanje u ovome kampu je svake godine sve veće što potvrđuju i ovi pokazatelji. Dok je 1970.godine ostvareno 37 tisuća noćenja, 1990. taj je broj povećan na 132 tisuće, da bi rekordnih 196 tisuća postignuto 2002.godine.³⁶

Kamp je izgradilo tadašnje hotelsko poduzeće Baška te je u isto godini izgradnje kamp mogao primiti 300 posjetitelja u jednom danu. 1969.godine uz ulaganja i proširenja pratećih objekata mogao primiti 900, a 1975. godine 1800 turista. Hotelsko poduzeće Baška osnovano je 1.svibnja 1949.godine. Osnivač je bio Narodni odbor Kotara Krk. Poduzeće se sastojalo od jednog hotela – „Baška“ i gostionice „Ribar“. Te je godine bilo zaposleno dvoje stalnih i 12 sezonskih radnika.³⁷

1976.godine Hotelsko poduzeće Baška pripojilo se poduzeću „Zlatni otok“ sa sjedištem u gradu Krku. Od 1973. do 1985. godine znatno su se povećavala noćenja u kampu „Zablaće“, od 40.000 tisuća do oko 160.000 tisuća noćenja. 90ih godina najbrojniji gosti u kampu su Česi oko 35% od ukupnog broja gostiju, zatim Slovenci sa oko 20%, pa Austrijanci i Nijemci s 15 do 18%. 2003. godine u kampu „Zablaće“ sagrađeni su novi sanitarni blokovi i recepcija. Svi ti investicijski zahvati, koji čine novu kvalitetnu ponudu hotelske kuće i Baške stajali su više od 7 milijuna eura, dijelom iz vlastite akumulacije.

Od 1994. godine poduzeće je privatizirano te više ne djeluje su sklopu poduzeća „Zlatni otok“ već je od te godine samostalno i djeluje pod nazivom „Hoteli Baška d.d.“.

³⁶ *Majda Šale, Miroslav Pavlović: 100 godina turizma u Baški, Baška 2004. (116 str.)*

³⁷ *Ibidem (109 str.)*

2008.godine kapacitet kampa bio je 200 parcela ukupnog prihvata 1600 osoba. 2015.godine dolazi do preuzimanja kampa od poduzeća „Hoteli Baška“ d.d. u cijelosti pod portfeljem turističkog poduzeća Valamar Riviera d.d. koji i danas posjeduje ovaj kamp.

Kamp je uvršten pod brend Camping Adriatic by Valamar jedan od 5 uspješnih brendova grupacije Valamar. Kategorija kampa danas je 4 zvjezdice, te je proširen na 630 smještajnih jedinica, maksimalnog kapaciteta 1890 osoba. Površina kampa iznosi 10,4 ha. Danas u kampu postoje dvije glavne vrste smještajnih jedinica, mobilne kućice i parcele.

Postoji 5 vrsta mobilnih kućica, a to su: Comfort mobile home, Marena Premium camping home, Superior camping home, Vela bay premium camping home i Premium Camping home morska strana. Također, kamp nudi i 3 vrste parcela za kampere, kamp prikolice ili šatore, a one su: Comfort, Comfort Mare i Premium Mare. Sve parcele imaju priključak za struju i vodu te neke imaju i priključak na odvodnju.

Samo nekoliko koraka od kampa nalazi se najveća plaža na otoku duga 1800 m, međutim kamp ima i svoj vlastiti vanjski bazen veličine 100 m² sa grijanom slatkom vodom, vodeni park za djecu sa toboganima i uslugu Sun & Spa wellnesa odnosno masaže na otvorenom uz dodatnu nadoplatu. Osim usluga kamp nudi i sportske i zabavne sadržaje. Od sportskih sadržaja gostima je na raspolaganju teren za odbojku na pijesku, fitness studio u obližnjem hotelu „Corinthia“, najam bicikla, nogomet i mini golf tereni te školu ronjena i vodeni sportovi na samoj Veloj plaži. Od zabave tu je poznati Valamarov Maro club za djecu do 12 godina koji nudi animacijski program, dječji disko i razne radione za djecu ili cijelu obitelj.

Što se tiče gastronomskog dijela kamp nudi samo Mezzino snack bar uz vanjski bazen koji nudi razne vrste pica i laganih snackova, međutim kamp posjeduje i manji market za svoje goste kako bi mogli u miru uživati u jelu na svojoj smještenoj jedinici.

Neke od nagrada i certifikata koje kamp „Baška beach“ posjeduje su:

1. Nagrada „ADAC Superplatz“ kao jedan od najboljih kampova u Europi, istu nagradu dobio je dok je bio pod nazivom Zablaće“ (isti kamp drugi naziv)
2. Nagrada Croatia's best campsite od Kamping udruženja Hrvatske
3. Uspostavljen i certificiran sustav upravljanja zaštitom okoliša, sukladno normi ISO 14001

3.11. „Bunculuka“ Camping Resort (naturistički kamp „Bunculuka“)

Naturistički kamp „Bunculuka“ nalazi se u općini Baška te je danas jedini kamp za nudiste na tom području. Kamp se smjestio odmah na samoj uvali Bunculuka nedaleko mjestu Baška, točnije preko brdašca Cuzin, između dva rta Kricin i Kamik. Najveća atrakcija ovog zaljeva zasigurno je 200-njak metara duga sunčana plaža iznad koje se odmah smjestio nudistički kamp. Porijeklo imena Bunculuka dao je istražiti krčki stručnjak Miko Bonifačić-Rožin iz Punta koji povezuje skraćeno ime Bonifacije (Bonca + luka). Drugo razmatranje imena dolazi od same uvale koja je sunčana, mirna i zaštićena od bure (bunaca – more kao ulje + luka - uvala). Josip Seršić-Ivica, kao dobar poznavalac ovog kraja, ime povezuje i sa krčkom plemićkom obitelji BONcius Dragomir (Bonca de Dragomiro – Bonca + luka). Što se tiče nastanjenosti Bunculuke kroz povijest to je također dobro opisao Josip Seršić-Ivica pa navodi kako je još u prapovijesti pračovjek živio u pećinama uz more koje su sada ruševine.³⁸

Dok nije bila sagrađena Vela riva (1884. – 1892.) na rtu Kricin (Punta Kricin) bio je svjetionik – lanterna, koja se navečer palila, a gasila ujutro. Inače, u Bunculuku se dolazilo pastirskim stazama – gornji put preko brdašca Cuzin, to je stari put (gdje se danas nalazi recepcija kampa). Prvi češki gosti još su 1908. godine nazvali Bunculuku zbog svoje udaljenosti i skrovitosti „Robinsonova zatoka“ tj zaljev. Sada se često zove i „plaža ljubavi“.

Interesantna činjenica je da se na Kricinu nalazila „Marijanova oštarija“ (jedina starogradnja – sada privatno vlasništvo), koju je vodila jedna stanovnica Baške te su tamo domaći ljudi često odlazili na druženja. Povijest otvaranja kupališta u Bunculuki seže u dane začetka kupališnog turizma u Baški. Točnije 22.srpnja 1914.godine Franjo pl. Dessantich, pok. Dinka, uputio je zamolbu Općini da mu dozvoli upotrebu općinskog i javnog zemljišta u Bunculuki da sagradi odnosno uspostavi kupalište od čijeg bruto iznosa je bio pripravan davati Općini 15%. Općina Baška pozitivno je odgovorila na tu zamolbu i Dessantichu dala na 54 godine u najam zemljišna dobra u Bunculuki od rta Kricina do rta Zuronjina. Očito je da je upravo započeti svjetski rat prekinuo radove za gradnju kupališta u Bunculuki. Međutim, dvadesetak godina kasnije otvorena je tzv. „ljubavna cesta“ – sadašnja cesta Kricin od Kave do Bunculuke te je tom prigodom upriličen mimohod jedrilica bašćanskih barkarijola.³⁹ Idućih godina gosti i mještani Baške kupali su se u uvali Bunculuka.

³⁸ Krčki val, godina XII. Broj 124, Krk lipanj 2023., članak autora *Borut Mohar* – Bunculuka(1), (42 str.)

³⁹ *Maja Šale, Miroslav Pavlović*: 100 godina turizma u Baški, Baška 2004. (118 str.)

1957. sportsko društvo „Partizan“ iz Jesenica imalo je tabor u Baški, nekoliko vojnih šatora u kampu „Zablaće“ te su tamo bili dvije godine sve dok nisu došli u uvalu Bunculuka 1964.godine te tamo podigli svoje drvene montažne kućice koje im je ustupila željezara iz Jesenica. Smjestili su se blizu plaže malo poviše današnjeg mini golfa. Bilo je između 60 i 70 ljudi te, ako im je nedostajalo kapaciteta u kućicama dovodili su i postavljali svoje šatore. Možemo reći kako je ovo bilo prvo „organizirano“, ali divlje kampiranje na području Bunculuke. Širenjem i razvojem mjesta Baška, donesena je odluka o izgradnji nudističkog kampa koje je poduzeće „Hoteli Baška“(tada pod poduzećem „Zlatni otok“) krenula u samu prvu fazu izgradnje. Kapacitet kampa je tada trebao biti 1200 osoba, dok se u drugoj fazi trebao proširiti na kapacitet od 2700 osoba. Prvo je napravljena recepcija, zatim sanitarni čvorovi, bar, restoran i market. Uređene su parcele, postavljen je odvod i kanalizacija s ispustom u more te elektroinstalacije sa trafostanicom. Da bi investicija u kamp bila isplativa moralo se probiti cesta koja bi spajala kamp sa lukom mjesta. Veliki doprinos tome dalo je poduzeće „Zlatni otok“ OOUR „Hoteli Baška“ te mnogi mještani Baške koji su ustupili svoje zemljište da izgradnju ceste. Početak radova samog kampa bio je 1.listopad 1977. godine, a završetak 31.svibnja 1978.godine te je kamp krenuo sa radom početkom srpanja iste godine.

1984.godine najbrojniji gosti kampa su Nijemci (između 30 i 40 posto), zatim Slovenci od 25 do 30 posto i Austrijanci oko 20 posto. 2003.godine u kampu „Bunculuka“ ugrađeni su novi dovodi struje i vode, sagrađeni su novi sanitarni čvorovi, recepcija i smještajni dio za osoblje kampa. 2004.godine ostvarena su 98.322 noćenja, od toga 97.387 inozemnih gostiju odnosno 99%. U akciji *Volim Hrvatsku* 2006.godine Loredana Lolić, voditeljica kampa „Bunculuka“, proglašena je djelatnicom godine u kategoriji Hotelskih poduzeća u Primorsko-goranskoj županiji.⁴⁰

2015.godine grupacija Valamar kupuje većinski paket dionica Hoteli Baška d.d. te objekti tvrtke nastavljaju poslovanje kao dio tvrtke Valamar Riviera d.d. Kategorizacija kampa danas je 4 zvjezdice te mu je površina 4,7 ha. Ukupan kapacitet smještajnih jedinica u kampu je 400, a maksimalan broj osoba je 1200. Puni naziv kampa je Bunculuka camping resort, koji je uvršten u podbrend Valamar Riviere Camping Adriatic by Valamar.

Kamp ima dvije osnovne vrste smještajnih jedinica, a to su parcele i mobilne kućice. Parcele u kampu „Bunculuka“ su Comfort, Comfort Mare i Premium Mare. Sve parcele su prepoznatljive po tome što su terasaste i omeđene i okružene su borovom šumom, grmljem brnistre i stablima akacije koje se spuštaju prema plaži kampa. Što se tiče mobilnih kućica u kampu se nude dvije

⁴⁰ Miroslav Pavlović: 60 godina „Hoteli Baška“ d.d. 1949 – 2009., Baška 2009. (89 str.)

vrste, a to su: Comfort i Comfort couple. Sve kućice nalaze se tik uz plažu te sadrže natkrivenu terasu, spavaću sobu, potpuno opremljenu kuhinju, blagovaonicu, kupaonicu, klima uređaj, SAT TV i WiFi. Sve sanitarije u kampu su vrhunski opremljene i drže visoke standarde čistoće i higijene. Za kućne ljubimce dodan je i poseban tuš za njih. Od ponude hrane i pića u kampu se nalazi restoran „Boneta bistro & lounge“ te trgovina sa svim potrebnim namirnicama za samostalno pripremanje hrane.

Kamp „Bunculuka“ dobitnik je nekoliko nagrada, a neke najznačajnije su:

1. *Croatia's best campsite* nagrada Udruženja kampista Hrvatske
2. Nagrada *TripAdvisor* za među top 10% najbolje rangiranih kampova na *TripAdvisoru* u narednih 12 mjeseci od strane gostiju diljem svijeta
3. Priznanje *Zoover.com*, najveći portal u Europi za odabir destinacije prema subjektivnim komentarima drugih gostiju
4. Nagrada *Top Camping* od udruženja Top Camping koji predstavljaju visoko kvalitetne kampove i
5. uspostavljen i certificiran Sustav upravljanja zaštitom okoliša, sukladno normi *ISO 14001*

Kamp „Bunculuka“ sa svojom bogatom povijesti koja datira još od početaka kupališnog turizma u Baški idealno je mjesto za naturiste te je jedan od najkvalitetnijih naturističkih kampova u Primorsko-goranskoj županiji.

3.12. Kamp „Mali“

Kamp „Mali“ nalazi se u općini Baška te je jedini kamp u privatnom (obiteljskom) vlasništvu. Osnovan je 2005.godine, a vlasnik je Tonči Hrabrić od samog osnutka pa do danas. U početku kamp je počeo za pružanjem smještaja od svega 30 parcela za kampere, auto prikolice ili šatore, a od 2015.godine proširuje se za 10 mjesta. Površina kampa iznosi 2,5 ha. Kapacitet kampa 2005.godine je bio 90 osoba, a proširenjem smještajnih jedinica trenutno je kapacitet 120 osoba. Kamp je kategoriziran kao kampiralište te pripada ugostiteljskoj djelatnosti te zato ne posjeduje zvjezdice. U trenutku otvaranja kampa, sastojao se samo od jedne livade koju su obitelj Hrabrić odlučili valorizirati. Uvedena je voda i struja te kanalizacija na svaku parcelu, popločena je cesta kroz kamp i u ulaz u sam kamp. Izgrađen je objekt recepcije te objekt u kojem je sagrađen sanitarni čvor. 2010.godine ugrađeni su solarni paneli za zagrijavanje vode tako da kamp od tada vodu za goste grije isključivo sunčanom energijom. Svake godine kamp je ulagao u nove nasade te je posađeno drveće, a postojeće se održavalo. Kroz godine u kampu „Mali“ grade se potporni zidovi i ograde, nadstrešnice te se ulagalo u redovito održavanje kampa u što se ubraja farbanje, popločavanje, zamjena potrošnih materijala i slično.

Kamp od samog osnutka nudi uslugu kampiranja. Od početka nudi se 1 smještajni objekt Bungalow, a sve ostalo su parcele za dnevni ili višednevni najam. Za svoje goste kamp posjeduje 1 frižider sa pićima od osnutka, a dodaje se mašina na pranje rublja od 2010.godine. Od osnivanja gostima su na raspolaganju bila 2 manja hladnjaka, međutim od 2012.godine postavlja se veliki hladnjak u kuhinji kampa sa pojedinačnim ladicama za najam. Prve 3 godine kamp je nudio i konfekcijski sladoled, ali više tu uslugu ne pruža. Od 2005.godine kamp ima dječje igralište koje je kasnije renovirano 2017.godine.

Kamp „Mali“ ponosni je nositelj mnogih nagrada usprkos konkurenciji veliki kampova u općini Baška. Neke od nagrada kampa „Mali“ kroz godine su:

1. Nagrada Slovenskog udruženja Avtokampi.si za najbolji manji kamp na Kvarneru: 2013. 2 mjesto, 2014. 2.mjesto, 2015. 2.mjesto. 2016. 3.mjesto, 2017. 3. mjesto, 2018. 2. mjesto, 2019. 1.mjesto, 2020. 2 mjesto, 2021. 2.mjesto i 2022. 2 mjesto
2. Kamp je član udruženja *Croatia camping association* i nositelj je oznake *OK mini kamp* koje dodjeljuje to udruženje
3. Priznanje Turističke zajednice otoka Krka 2014.godine
4. Priznanje TZ općine Baška iz 2014.godine

3.13. Ježevac Premium Camping Resort (kamp „Ježevac“)

„Kamp „Ježevac“ osnovan je i počeo je sa izgradnjom 1957./58.godine pod tadašnjim turističkim društvom Krk.“⁴¹ Kamp se nalazi u gradu Krku, glavnom administrativnom središtu otoka Krka. Prvi gosti koji su postavili svoj šator na području „Ježevca“ bili su Robert Petri i njegova supruga Marianne, umirovljenici iz Heidelberga koji su rado posjećivali otok Krk sa svojim brodom. U srpnju 1959. postavljaju svoj šator koji je ujedno bio i prvi i jedini na području današnjeg kampa. Bio je vrlo oskudno opremljen, nije čak bilo niti sanitarnih čvorova nego poljski WC, vodu je dovozila cisterna, kruh se mogao dobiti samo rano ujutro, a nekada nije bilo niti maslaca kako su ispričali ovi prvi gosti kampa.

Turističko društvo Krk osnovano 1953.godine kao treće turističko društvo na otoku u akciji osnivanja turističkih društava koja je započela 1951.godine. Smještajni kapaciteti su u tom periodu bili vrlo skromni, a misli se na postojeće hotele koji su već bili sagrađeni u poslijeratnom razdoblju. Treći predsjednik društva bio je dr. Anton Juranić, veterinar koji je djelovao u razdoblju od 2 godine (1959. i 1960.). Tada je u gradu Krku osnovan i prvi auto-kamp na cijelom otoku te je krenula i sama izgradnja ovog kampa.⁴²

Krajem 1961.godine za direktora Hotelskog poduzeća postavljen je Antun Bogović, a poduzeće tada preuzima i kamp „Ježevac“, kapaciteta tada 1200 mjesta. Kao najstariji kamp na otoku „Ježevac“ se mogao i tada pohvaliti svojom prirodnom ljepotom borove šume koja je dijelom bila urušena zbog širenja kapaciteta odnosno gradnje parcela. Kamp se gradio dugo u nekoliko faza, prvo je izgrađena recepcija, kuhinja sa terasom (restoran) i sanitarni čvor. Na području kampa nalazile su se vile koje su bile bombardirane za vrijeme 2.svjetskog rata pa su kompletnom restauracijom postale sanitarni čvorovi. 1962.godine obavljaju se značajniji radovi u kampu. U međuvremenu izgrađena je nova cesta na zapadnoj strani kampa koja povezuje grad sa kampom pa je pristup postao mnogo lakši. Prva kanalizacija kampa napravljena je 1980.godine dok je još na poziciji predsjednika društva bio Mladen Dujmović koji se mnogo zalagao za širenje kampa kao i za generalno unapređenje kapaciteta u ostalim smještajnim objektima. Pod njegovim vodstvom kamp se proširio na kapacitet 2400 mjesta te

⁴¹ Intervju sa gosp. Dubrovkom Dijanićem, bivši direktor poduzeća „Zlatni otok“

⁴² Ibidem

je pokrenuta potrebna izgradnja sanitarnih čvorova, izgrađena je i nova recepcija i preuređen ulaz u kamp sa zapadne strane, uz koji je izgrađen i neophodan buffet „Plaža“.

1983. godine povećao se prostor restorana i dućana (trgovina Krk) zbog povećanja samog kapaciteta kampa. Površina kampa tada iznosila je cca 170.000 m², a kapacitet kampa bio je za 2400 osoba. Tada u sastavu kampa nalazi se restoran sa ukupno 220 sjedećih mjesta, market (sa skladištem) površine cca 150 m², recepcija sa snack-barom (podignut uz uvalu i kupalište „Ježevac“), 4 sanitarna bloka, praonica rublja, buffet „Plaža“ i 2 tenis igrališta. 1984. ponovo je obnovljen restoran, a stari sanitarni blokovi 1988.godine. 1989./90. ponovo je izgrađena kanalizacija kampa koja je sada priključena na gradsku mrežu i industrijsku zonu.

U narednim godinama kamp je imao nekoliko problema sa elektro i vodo instalacijama zbog same gradnje kampa koja je bila u više faza. S obzirom na širenje kapaciteta kamp je morao zbog kategorizacije, urediti i označiti parcele i kamp mjesta, urediti plažu i pristup moru te izgraditi potrebne sadržaje na vodi kako bi se obogatila sama ponuda kampa. 1990. došlo je do pripojenja hotelskog poduzeća „Krk“ sa poduzećem „Zlatni otok“ te kamp „Ježevac“ od te godine postaje dijelom ovog novog poduzeća. 2006. godine kamp ima kategorizaciju od 3 zvjezdice. Od smještajnih jedinica kamp posjeduje 600 parcela površine od 70 do 100 m², te 350 kamp mjesta koje nisu numerirane. Od ulaganja ili preuređivanja samog kampa nije došlo u narednim godinama sve do 2009.godine kada poduzeće „Zlatni otok“ i kamp „Ježevac“ pristupa portfelju Valamar Riviere (zajedno sa ostalim objektima u gradu Krku). Značajniji razvoj kampa „Ježevac“ događa se za vrijeme upravljanja Valamar Riviere, točnije od 2016.godine do danas, kada dolazi do većih investicijskih projekata (postavljanje mobilnih kućica, gradnja bazena, animacijskih prostora, Piazze – središnji trg, rekonstrukcije sanitarnih čvorova i restorana, uređenje plaža te hortikulturno uređenje prostora kampa i slično).

Danas kamp „Ježevac“ punog naziva Ježevac Premium Camping Resort ima kategorizaciju od 4 zvjezdice te je jedan od najluksuznijih kampova na otoku Krku. Pripada skupini Premium kampova u sklopu valamarovog načina brendiranja kampova i ostalih smještajnih objekata. Kamp je naravno u pod brendu Camping Adriatic by Valamar. Kako je već navedeno od 2016.godine najveća i najznačajnija ulaganja u kamp bila su u tom razdoblju.

Danas je kamp otvoren cijelu godinu, površina mu iznosi 11 ha, maksimalan kapacitet mu je 1896 osoba te broj smještajnih jedinica je 632. Važno je napomenuti da je kamp i djelomično prilagođen osobama sa posebnim potrebama.

U kampu postoje dvije glavne vrste smještajnih jedinica, a to su: parcele i camping homeovi. Ukupno je 459 parcela i 173 camping homeova. Parcele se dijele na: Comfot, Comfort Poolside, Comfort Mare i Premium Mare. U kampu „Ježevac“ postoji nekoliko vrsta camping homeova, a oni su: Lungomare Premium Camping Home strana park, Lungomare Premium Family Camping Home, Lungomare Premium Camping Home sa spektakularnim pogledom, Lungomare Premium Camping Chalet sa spektakularnim pogledom, Lungomare Premium Camping Home morska strana, Family Camping Home, Superior Camping Home i Lungomare Premium Romantic Camping Chalet sa spektakularnim pogledom. Od restorana u kampu se nalaze dva Oliva Grill i Mezzino Street food bar. Također postoje i 3 bara jedan se nalazi na bazenu te dva na plaži Splash Lungomare i Splash Beach bar. Od trgovina kamp „Ježevac“ se može pohvaliti središnjim trgom „Piazza“ koji nudi trgovine s ponudom sportskih artikala, rekvizita za plažu, lokalnih proizvoda, suvenira, hrane i pića te supermarket. Još jedna od posebnosti kampa „Ježevac“ je ta posjeduje čak 3 vrste plaža duljine 800 metara.

Također kamp „Ježevac“ nudi i dva bazena u neposrednoj blizini plaža. Veliki infinity bazen dubine 1,30 metara i grijan na 28 stupnjeva te dječji bazen dubine do 0,6 m sa dva tobogana.

Od sportskih i zabavnih sadržaja u kampu je dostupno Maro Club, Game Lounge, Maro play zone, Stay fit program za odrasle, Music & Fun živa muzika i zabavni programi, V Sport point višenamjenski teren, odbojka na pijesku, najam kajaka i SUP-ova, staze za šetnju i jogging te najam bicikala i električnih romobila.

Nagrade kampa „Ježevac“ kroz godine su mnogobrojne, a neke od najznačajnijih su sljedeće:

1. Nagrada ADAC „Superplatz“ za jedan od najboljih kampova u Europi
2. Nagrada KUH-a Croatia's Best Campsite
3. Nagrada TripAdvisora za top 10% najbolje ocijenjenih kampova prema mišljenjima gostiju u periodu od 12 mjeseci
4. Uspostavljen i certificiran Sustav upravljanja zaštitom okoliša, sukladno normi ISO 14001
5. Osvojeno 3. mjesto kao "Naj kamp 2022" u kategoriji velikih kampova na Kvarneru, po izboru slovenskih gostiju
6. Dobitnik „Zoover“ brončane nagrade 2015.godine za preporuke gostiju i
7. „EU Ecolabel“ oznaka Europske komisije za očuvanje i zaštitu okoliša

Kamp „Ježevac“ kao najstariji kamp na otoku Krku može se pohvaliti visokom kvalitetom smještajnih jedinica te vrlo bogatom ponudom kampa za sve uzraste. Spoj povijesti i noviteta svakako diše ovim kampom koji ima potencijala postati jedan od najboljih u Hrvatskoj.

3.14. Krk Premium Camping Resort (kamp „Politin“)

Krk Premium Camping Resort nalazi se u gradu Krku kao što i samo ime govori te je najluksuzniji camping resort na otoku Krku. Kamp je krenuo sa izgradnjom 1985. godine što je relativno „kasno“ s obzirom na to da su već neki kampovi na Krku krenuli sa prihvatom svojih prvih gostiju (recimo kamp „Ježevac“). „Te godine na području današnjeg kampa postojalo je samo zemljište fizičkih osoba. Hotelsko poduzeće „Krk“ na čelu sa predsjednikom Dubravkom Dijanićem došli su na ideju o izgradnji naturističkog kampa na području Politina. Tadašnje ime kampa bio je „Politin“ prema nazivu područja na kojem je kamp danas a koje je u zemljišnim knjigama bilo pod nazivom „Politin“. Kako su zemljišta bila u vlasništvu fizičkih osoba bilo je potrebno otkupiti ista. Najveći broj zemljišta pripadao je osobama iz općine Puntar, dok je manjim dijelom iz grada Krka.“⁴³

Kamp se gradio otprilike dvije godine do 1987. kada se izgradio objekt recepcije, restorana (samoposlužni), trgovine te dva sanitarna čvora (opremljena sa sunčanim kolektorima). Površina kampa tada je iznosila cca 110.000 m² te prihvatnog kapaciteta za cca 1300 kampista. Kamp tada posjeduje „vlastitu“ kanalizaciju s ispustom u more, razvedenu elektro i vodovodnu mrežu, malu lučicu za prihvat manjih barki i brodova turista te dva tenis terena. Ispred sagrađenog restorana nalazilo se guvno, mjesto gdje su se odvajale pšenica i žito. Danas to više ne postoji. Kako je izgrađena glavna prometnica kroz kamp koja se u sredini račvala prema recepciji, restoranu i prema lučici, bio je napravljen i poseban „ogranak“ ceste prema gromačama. Napravljen je taj put jer su tokom izgradnje htjeli proširi još kamp prema tom dijelu, međutim tadašnji predsjednik Dubravko Dijanić nije htio dati da se taj dio uruši. Razlog tome bio je što se iza tih gromača nalazio prirodan izvor vode natkriven jednom voltom. U prošlosti tu vodu mještani su koristili za obradu svoje zemlje jer u blizini nije bilo pristupa pitkoj vodi. Na zalaganje gosp. Dijanića izvor se nije dirao te je bio plan čak napraviti od njega atrakciju za goste kampa, ali ideja nikad nije bila realizirana. Za vrijeme Domovinskog rata kamp je bio slabo održavan te su propali i sunčani kolektori na sanitarnim čvorovima uslijed nekorištenja.

⁴³ Intervju sa gosp. Dubrovkom Dijanićem, bivši direktor poduzeća „Zlatni otok“

Kategorizacija kampa tada je bila 3 zvjezdice, pod društvom „Zlatni otok“ d.d., te u postupku privatizacije „Valamar Riviera“ d.d. stekla je većinski dio dionica društva „Zlatni otok“ d.d. i time poduzeće Valamar preuzima kamp u cijelosti.“⁴⁴ 2006.godine kamp je proširio smještajni kapacitet na 307 smještajnih jedinica, od toga 250 parcela površine 90 m² i 155 kamp mjesta. 2008.godine kamp uvodi 100 novih parcela od 75 do 100 m², te tako smanjuje zapravo kapacitet kampa, ali poboljšava kvalitetu samih parcela, tako da je tada bilo 270 smještajnih jedinica od toga 250 parcela i 20 kamp mjesta za 810 osoba. 2012. godine uređuje se nova nudistička plaža izvan kampa koja će ovom kampu donijeti bolju ponudu svojim gostima. 2010.godine uvode se prve mobilne kućice, a 2012. zamjenjuju se za „Prestige“ mobilne kućice.

2013. godine kamp Politin je nakon investicije od gotovo 2. milijuna eura transformiran iz naturističkog u tzv. Tekstilni kamp. Kamp mijenja svoje ime iz „Politin“ u „Krk Premium Camping Resort“. “U sklopu te investicije, kamp Krk dobio je prvi grijani bazen u Hrvatskoj, prvi Wellness u kampovima u Hrvatskoj, ekološka orijentacija značila je izgradnju biološkog prečistača, njegovanje preko 300 stabala maslina i brojne druge aktivnosti. Sagrađen je dječji bazen, a od smještajnih jedinica uvode se 2 nove vrste mobilnih kućica Family i Superior. Od parcela tada postoje 5 vrsta, a to su: Luxury Mare, Premium Mare, Comfort Mare, Comfort i Standard koje su i danas zastupljene u kampu. Kamp je nakon investicije dobio kategorizaciju od 4*.

Krajem 2016. godine bilo je najznačajnije razdoblje za kamp jer je tada dobio kategorizaciju od 5 zvjezdica te je postao jedini kamp u Hrvatskoj sa tom kategorijom. Rezultat je to novih investicija: novi vodeni park za djecu sa toboganima u sklopu dječjeg bazena, Campsite Piazza-novi trg sa marketom, pekarom, restoranom i dijelom za razna događanja, napravljena je kompletna rekonstrukcija jednog sanitarnog čvora, poboljšan je Beach bar, uvodi se 63 novih mobilnih kućica u naselju „Bella Vista Premium Village“ te 36 novih mobilnih kućica u dvije nove zone u kampu (u jednoj 27 u drugoj 9).

Danas Krk Premium Camping Resort jedan je od najkvalitetnijih kampova u Hrvatskoj sa smještajnim kapacitetom 475 jedinica te prihvatom 1425 osobe. Površina kampa proteže se na 11 ha. Također jedna posebnost ovog kampa je ekološka osviještenost što podrazumijeva razdvajanje otpada, solarni kolektori te vrlo uređen i očuvan okoliš. Kamp je također u svoju ponudu smještajnih jedinica dodao i Glamping šatore površine 38 m². Od ostalih sadržaja tu

⁴⁴ Intervju sa prof. dr. sc. Josipom Cvelić Bonifačić

je neizostavan Maro Club sa programima sa djecu i odrasle, višenamjenski sportski teren - odbojka, nogomet, mali nogomet, košarka, badminton, mini golf, stolni tenis i mini tenis, vez za čamce, vanjska trim zona, prostor za servisiranje i čuvanje bicikala (uz 40 camping homeova), najam sandolina u kampu i diving info point - mogućnost testnog ronjenja te organizacije naprednih tečajeva. Za goste Bella Vista Premium Villega osiguran je poseban vanjski infinity bazen, a drugi infinity bazen sa hidromasažom, gejzirom i slapom rezerviran je za ostale goste u kampu.

Nagrade Krk Premium Camping Resorta stvarno su bile brojne kroz godine, a neke od najvažnijih i najznačajnijih su:

1. Nagrada „ADAC Superplatz” kao jedan od najboljih kampova u Europi
2. Od 2012. godine do danas dobitnik nagrade Croatia's Best Campsite od KUH-e
3. Nagrada “ANWB Top” kao jedan od najboljih kampova u Europi
4. Uspostavljen i certificiran Sustav upravljanja zaštitom okoliša, sukladno normi ISO 14001
5. Nagrada kamping vodiča Alan Rogers - Alan Rogers Progress Award.
6. Zoover zlatna nagrada za 2015. godinu (nekadašnja Zoover nagrada koju je Krk Premium Camping Resort primio u 2014.godini)
7. Priznanje „INOVACAMP“ 2016. za inovativan koncept pružanja visokokvalitetne personalizirane usluge
8. Oznaka „Ecolabel“ za zadovoljavanje standarda zaštite okoliša

Krk Premium Camping Resort zasigurno je najkvalitetniji kamp na Otoku Krku, te ga smatraju i među top najboljih kampova u Hrvatskoj. Svojom bogatom ponudom privlači turiste iz svih dijelova svijeta, te se može pohvaliti vrhunskom ponudom što potvrđuje kategorija od 5 zvjezdica. Kroz povijest doživljavao je razne turbulencije i lošu brigu o smještajnim jedincima i ostalim sadržajima, a danas sigurno jedan od najboljih kampova zahvaljujući grupaciji Valamar Riviera d.d.

3.15. Škrila Sunny Camping (kamp „Škrila“)

Kamp „Škrila“ smjestio se tik uz maleno mjesto Stara Baška, koje danas pripada općini Punt. Područje kampa smjestilo se uz glavnu prometnicu koja spaja Punt i Staru Bašku te je poznata kao jedna od najopasnijih cesta na otoku. U predivnoj uvali pokraj jedne od najljepših plaža na otoku „Oprna“ nalazi se kamp „Škrila“. Kamp je osnovan i otvoren 1987. godine, a gradio se u periodu od 1985. do 1987. Površina tadašnjeg kampa bila je cca 70.000 m² te je kamp izgrađen sa kapacitetom 1200 osoba. Prvo se u kampu izgradila recepcija, dućan sa skladištem, buffet i kuhinja. Kamp nije imao zatvoreni restoran, već samo terasu kapaciteta 60 stolica. Veliki problem područja na kojem se kamp izgradio bile su elektro i vodo instalacije kojih nigdje u blizini nije bilo, osim u mjestu Stara Baška koje je bilo previše udaljeno za razvlačenje tih mreža. S obzirom na to kamp je krenuo sa radom bez pitke vode, a voda se donosila kamionima u prihvatnu cisternu. Početkom rada u kampu su instalirani montažni sanitarni blokovi (TIBO „3.maj“) koji su vremenom potpuno propali (utjecaj soli i bure, a iznutra loše održavanje i sama izgradnja). Tada se koriste ograničeni sanitarni kapaciteti u sklopu recepcije i restorana. U početku kamp je bio u sastavu poduzeća „Brodokomerc“ iz Rijeke odnosno poduzećem „Hoteli Punt“ koje je ušlo u sastav Brodokomerca. Mještani Stare Baške nisu bili zadovoljni investicijama Brodokomerca pa se kamp udružio u tada poznato poduzeće „Zlatni otok“. Prije par godina sagrađen je i dalekovod Stara Baška – kamp u dužini cca 2000 metara u vlasništvu „Zlatnog otoka“ te je održavanje istog predstavljalo ogroman trošak. Elektroprivreda nije bila zainteresirana za izgradnju trafostanice i održavanje elektro mreže u kampu čak ni uz naknadu, pa se koristio postojeći dalekovod uz velike troškove. Kamp je dan u zakup nedugo nakon otvaranja jer se društvo nije moglo posvetiti održavanju još jednog smještajnog objekta. Kampu je nedostajalo mnogo sadržaja te je bila potreba za značajnijim ulaganjima posebice u sanitarne čvorove, kanalizaciju i razvod električne mreže po kampu.

Postavši većinski vlasnik Zlatni otok d.d. u čijem je sastavu bio i kamp Škrila, 2018. godine kamp koji je bio u zakupu, vraćen je iz zakupa i upravljanje je preuzela grupacija Valamar Riviera d.d. te ga uvrstila u „Sunny Camping“ kategoriju raspodjele kampova po njihovoj kvaliteti i ponudi. Iste godine kamp je obnovio smještajne jedinice te nudi 4 vrste parcela, a to su: Premium Mare, Comfort Mare, Comfort i Standard. Također dodane su i prve mobilne kućice Adria (ukupno 10 kućica). Ukupno je tada u kampu bilo 460 smještajnih jedinica. Isto tako sagrađen je novi sanitarni čvor te glavni ulaz i recepcija kampa potpuno su obnovljeni.

2015. godine kamp ima 333 smještajne jedinice od toga 21 mobilna kućica, 260 parcela i 52 kamp mjesta) za 999 osoba. Također izrađuje se još jedan sanitarni čvor, novi Beach bar, novi market, obnovljen je restoran kampa, uređene su Comfort parcele te poboljšani okoliš cijelog kampa. Kamp je kompletno renoviran i dodaju se 11 novih mobilnih kućica, nadograđuje se Beach bar te se obnavlja dio glavne plaže u kampu koja se prostire na 700 metara obale. Danas kamp „Škrila“ posjeduje kategoriju od 3 zvjezdice. Površina kampa iznosi 5,2 ha, kapaciteta za 1026 osoba sa ukupno 342 smještajne jedinice. Osim prije navedenih parcela, kamp „Škrila“ posjeduje tri vrste mobilnih kućica, Comfort, Superior i Superior Plus. Osim toga kamp ima 2 sanitarna čvora, restoran, bar na plaži „Škrila“, odbojku na pijesku te staze za šetnju ili jogging. Odmah pokraj glavne plaže nalazi se i plaža za nudiste, romantična plaža za parove i plaža za pse.

Nažalost, kamp nije dobivao nagrade do sada niti se natjecao u bilo kojem obliku.

3.16. Kamp „Omišalj“

Kamp „Omišalj“ smjestio se na samom početku otoka odnosno na ulazu odmah nakon krčkog mosta u uvali Pušća. Sama povijest kampa, po pričama prijašnjih vlasnika⁴⁵ datira početkom 80ih godina kada je to bilo jedno veliko zemljište koje se nije obrađivalo. U međuvremenu istih godina jedna obitelj iz Omišlja nepoznatog prezimena odlučila je prostor davati u najam gostima koji bi dolazili sa šatorima, kamperima i auto prikolicama. Nažalost, sve je to bilo na neki način „divlji“ kamp te tadašnji vlasnici nisu vodili nikakvu evidenciju. Po pričama, kamp su pokrenuli jedan sin i njegov otac koji su nažalost tragično poginuli. Od 2000. do 2010. godine kamp je preuzeo Zrinoslav Huljić sa svojom obitelji. Po saznanjima njegove žene Snježane kamp je imao oko 40 stalnih gostiju (paušalisti) koji bi svoje prikolice pozicionirali gdje god su htjeli u kampu. Osim toga kamp je i dalje bio na „divlje“ te nisu bile parcele niti omeđene ni numerirane niti se znalo koliki je maksimalni kapacitet gostiju bio. Procjena gospođe Snježane je da je uz paušaliste stalo još oko 150 osoba. U kampu se nalazila recepcija, restoran Pušća (tuna house), trgovina i napravljen je pristup plaži. Kroz godine uređivale su se parcele, međutim kamp nije imao točan broj osoba koje su mogle tada boraviti u kampu. Obitelj Huljić od 2010. godine kamp nisu imali već samo tuna house te je on radio sve do 2018. godine kada je preseljen u Bašku.

⁴⁵ Intervju sa bivšim vlasnikom Zrinoslavom Huljićem

Zemljište kampa općina Omišalj dala je u zakup uz uvjet izgradnje kampa 5*. Na natječaju koji je raspisan najbolju ponudu dala je tvrtka Hadria d.o.o. koja je pokrenula značajne investicije u kamp i time omogućila njegov razvoj 2018.godine. Vlasnik Hadria d.o.o. je Želimir Kodrić. Danas je to jedan od najboljih kampova na otoku sa kategorizacijom od 5 zvjezdica. Površina kamp je 8 ha (samo kamp), a ukupno 11 ha sa okolnim zemljištem u koncesiji. Kamp „Omišalj“ od smještajnih jedinica nudi 290 parcela, 60 kamp mjesta i 120 mobilnih kućica. Maksimalni kapacitet je od 1300 do 1500 osoba. U kampu se nalaze 4 zone parcela, a to su: Standard (60 kamp mjesta), Premium gold, Silver i Premium prvi red. Sve parcele imaju priključak na struju, vodu i odvod te su površine od 100 do 140 m². Osim parcela u kampu se nalazi 6 zona mobilnih kućica, a to su: Deluxe beach, Deluxe prvi red, Deluxe drugi red, Deluxe pool, Premium i Gold (2 kućice djelomično napravljene za osobe sa posebnim potrebama). Sve mobilne kućice kapaciteta su za 4 + 2 osobe, sadrže dvije spavaće sobe, kuhinju, 2 kupaonice, dnevni boravak i terasu. Kamp nudi dva sanitarna čvora opremljena sa svim sadržajima po kategorizaciji, te nudi i 6 privatnih kupaona. Kamp se može pohvaliti i prekrasnom plažom na kojoj se vijori Plava zastava. Također odvojena je plaža za kućne ljubimce. U kampu nalaze se čak 4 bazena, jedan veliki bazen blizu plaže i restorana Maris sa suncobranima i ležaljka te pokraj manji bazen za djecu. Osim toga dostupna su još 3 bazena raspoređena po zonama mobilnih kućica. Ponuda gastronomije kampa je bogata, a nudi se restoran Maris (glavni restoran kampa), taverna Timun (konoba), Pool bar i Grill zona Plavi pingvin.

Od animacije i sporta kamp se može pohvaliti mnoštvom takvog sadržaja, a jedna od atrakcija je definitivno golf vježbalište. U kampu „Omišalj“ izgrađeno je golf vježbalište po konceptu “GOLF RANGE CONCEPT“ – inovativnom projektu tvrtke Sport Concept d.o.o. iz Zagreba. Projekt izgradnje “GOLF RANGE CONCEPT“ (GRC) je najnovija ideja izgradnje golf vježbališta na površini veličine jednog teniskog terena. GRC svojom inovativnošću i odlično razrađenom koncepcijom promovira golf i čini ga dostupnim svima. GRCse sastoji od mini golf igrališta i golf vježbališta koje obuhvaća sve elemente profesionalnog golf igrališta na kojem se mogu vježbati svi udarci s pravih golf terena, te je tako pogodan za golfere i njihovu vježbu tijekom boravka u marini. Međutim, vježbalište je namijenjeno i svim početnicima, svima onima koji bi htjeli probati igrati golf a nikada nisu držali golf palicu u rukama.⁴⁶

⁴⁶ <https://www.campingomisalj.com/hr/kamp-omisalj/animacija-i-sport/> (pristupljeno 07.09.2023.)

Golf vježbalište sadrži sljedeće elemente:⁴⁷

- „Putting green“ sa 6 rupa
- „Sand bunker“ – pješčana prepreka za igranje iz pijeska
- „Chipping green“ – za kratku igru
- „Practice nets“ –2 kaveza sa matama pozicioniranim za vježbanje dugih udaraca
- Mini golf igralište sa 18 raznovrsnih polja

Osim golf vježbališta, dostupan je u višenamjenski teren, odbojka na pijesku na plaži, animacija, mini golf, „Sea Rabbit“ sportovi na moru(kajak, pedalina, SUP, ronjenje, sea scooter za istraživanje podmorja) te yoga i pilates na samoj plaži.

U kampu nalazi se i „Omi club“ klub i animacije za najmlađe, a također dostupno je i dječje igralište. Kamp „Omišalj“ može se pohvaliti i pomalo nesvakodnevnim atrakcijama, a jedna od najzanimljivijih je sigurno životinjska farma odnosno mini ZOO u kojem se nalaze domaće životinje poput krčke ovce, istarskog magarca, domaće patke, koza te konje i ponije. Kamp također posjeduje svoj vlastiti vrt iz kojeg djelomično prodaje voće i povrće u svojoj trgovini. Važno je za napomenuti i malo umjetno jezero odmah kraj kampa.

Gostima je na raspolaganju i rent a boat i jet ski u poduzeću „Nastic“ nautika.

Nagrade koje je kamp „Omišalj“ do sada dobio su sljedeće:

1. ACSI nagrada za najbolje parcele kampa 2022.godine
2. Nagrada TZ Kvarnera za najbolji veliki kamp na Kvarneru 2022.godine
3. Nagrada ADAC „Superplatz“
4. Priznanje Croatia's Best Campsite od KUH-a
5. Nagrada ANWB-a 2020.godine
6. Nagrada Adria kamping udruženja za „Naj kamp“ 2019.godine
7. Plava zastava za plažu kampa
8. Nagrada *Turistički cvijet, kvaliteta za Hrvatsku*

Povijesni razvoj kampova otoka Krka možemo zaključiti kako je počeo u 1950tim godinama kada su se na otoku tadašnja turistička poduzeća u svakom većem mjestu na otoku počela baviti kamping turizmom. Kampovi su prvotno zamišljeni kao odmor u prirodi u šatoru čak bez struje

⁴⁷ Ibidem (07.09.2023.)

i vode. Razvojem i ulaganjem turističkih poduzeća, odnosno kampova u privatnom vlasništvu njihovih vlasnika, možemo vidjeti kako su kampovi otoka Krka razvijali osnovne uvjete za kampiranje poput struje, vode, kanalizacije, pristupnih cesta te određivanjem parcela odnosno kamp mjesta. Mjesta poput Krka, Baške, Punta, Njivica i Omišlja tijekom povijesti su razvijali kamping turizam kroz kontinuiranja ulaganja u zemljišta gdje su nastajali početci kampova. Najznačajnija ulaganja u kampove otoka Krka počela su početkom 20tih godina ovog stoljeća u izgradnju novih sanitarnih čvorova, određivanje i omeđivanje parcela i kamp mjesta, gastronomsku ponudu te uređivanjem plaža i uvala kampova koji su smješteni uz samu obalu. Istraživanjem je utvrđeno kako su se kampovi naglo počeli razvijati dolaskom velikih turističkih poduzeća na otok, dok su ona stara (posebice poduzeće „Zlatni otok“) svojim prestankom poslovanja, vlasništva kampova preuzeta su od poduzeća poput Valamar Riviere d.d., Aminess d.d. i Falkensteiner d.d. Danas su kampovi na otoku Krku u vlasništvu Valamar Riviere i ostalih većih poduzeća pravi resorti, dok oni u privatnom vlasništvu povećavaju kvalitetu svoje ponude kako bi bili konkurentniji na tržištu. U istraživanju i prikupljanju povijesnih podataka kampova na otoku Krku nije bilo moguće stupiti u kontakt sa svim kampovima. Kampovi koji nisu povijesno obrađeni u radu su Aminess Atea camping resort, kamp Tiha, kamp Marta, Kamp Draga, Kamp Amar, Kamp Punta Jerta, Krk Glamping Village, Mobile homes residence Ulika, Mini kamp Marušina, Camping Mali Raj i Oliveto residence.

4. Planovi za nove kampove na otoku Krku – plan kampa „Risika“

Na otoku Krku u mjestu Vrbnik trenutno ne postoji niti jedan kamp te se nikada u prošlosti nije razvijao kamping turizam u ovoj destinaciji. Međutim, u planu je izgradnja luksuznog kampa u mjestu Risika, malo naselje nedaleko Vrbnika. U nastavku biti će navedeni osnovni podaci do kojih se istraživanjem moglo doći.

Kamp „Risika“ nalazi se u vlasništvu tvrtke „Mariška d.o.o“ sa sjedištem u Vrbniku. Glavni projektant ovog kampa je poduzeće „Abstracto studio“ sa sjedištem u Zagrebu te za glavnog projektanta imenovan je mag. ing. arch. Ivan Plemenčić. Projekt kampa gradi se na 2 pašnjaka po izvatku iz zemljišnih knjiga površine 28.543 m² te drugog pašnjaka površine 23.814 m². Građevinska parcela se cijelom svojom površinom nalazi unutar obuhvata površine izvan

naselja, gospodarska namjena, kamp, autokamp, prema Prostornom planu uređenja Općine Vrbnik.⁴⁸

Uz sjeveroistočnu stranu zone obuhvata prolazi nerazvrstana cesta. Planira se zonu obuhvata priključiti na krajnjem sjeveru zone obuhvata. Kamp se planira priključiti na vodovodne i elektrotehničke instalacije. Za opskrbu zone el. strujom, planira se izgradnja trafostanice do 500 kW u krajnjoj istočnoj zoni obuhvata, uz postojeću nerazvrstanu cestu. Zemljište odnosno zona obuhvata projekta kampa će se urediti izvedbom osnovnih sadržaja (smještajnih jedinica), pomoćnih građevina i sadržaja. Predviđa se izvedba prometnih površina za kretanje vozila i pješaka kroz kamp i kako bi se osigurala pristupačnost svih sadržaja kampa. Uz to, planirana je i izvedba pojedinačnih bazena vezanih uz smještajne jedinice. Smještajne jedinice sastoje se od osnovnih smještajnih jedinica i smještajnih jedinica u građevinama. Na dijelu osnovnih smještajnih jedinica planira se postavljanje mobilnih kućica sa terasama.⁴⁹

Kapacitet kampa je 172 osnovne smještajne jedinice od čega je 99 predviđeno za kampere, a 73 za postavljanje mobilnih kućica. Osim toga, predviđeno je i 16 smještajnih jedinica u građevinama. Osnovne smještajne jedinice zamišljene su kao individualne parcele nizane u redu uz glavnu ili sabirnu prometnicu. Svaka parcela je od susjednih odvojena zemljanim pojasom oplemenjenim niskim zelenilom. Parcele su pokrivene završnim slojem šljunka. Parcele su predviđene za smještaj mobilnih kućica ili kampera. Smještaj u građevinama – bungalovima zamišljen je po dvije smještajne jedinice po zgradi. Građevine su prizemne dijelom ukopane u teren. Uz terase apartmana smještaju se tipski bazeni. Kao prateće građevine u kampu predviđaju se zgrade recepcije, marketa i sanitarnih blokova. Sve građevine predviđaju se kao prizemnice s ravnim prohodnim ili neprohodnim krovom, dijelom ukopane u teren. Od pratećih sadržaja planiraju se kamper servis, eko korneri, roštilj zone i teatar.⁵⁰

Kategorija kampa biti će 5 zvjezdica, maksimalni kapacitet gostiju 555 (ako se uzme u obzir po 3 osoba u svakoj smještajnoj jedinici). Procjenjuje se da će ovaj projekt izgradnje kampa sa svim popratim sadržajima iznositi 77.617.800,00 kn ili 10.301.652 eura.

⁴⁸ „Abstracto studio“ d.o.o.: Gradnja kampa sa pratećim sadržajima, pdf dokument (55 str.)

⁴⁹ Ibidem (57 str.)

⁵⁰ Ibidem (57/58 str.)

5. Strategije razvoja turizma Hrvatske, Županije i otoka Krka

U dokumentu strategije razvoja turizma Hrvatske do 2020. godine navedeno je pod segmentom operativnih strategija i povećanjem turističke ponude sljedeće: izgradnja se usmjerava ponajviše na hotelske kapacitete više i srednje kategorije, obogaćivanje doživljajne ponude u kampovima kao i na podizanje kvalitete smještaja u kućanstvima uključujući i njihovu transformaciju u male hotele, pansione i difuzne hotele.⁵¹

U dokumentu strategije održivog razvoja turizma do 2023.godine pod strateškim ciljem 3. „*Konkurentan i inovativan turizam*“ navedeno je sljedeće: „Poticat će se smještaj visoke kvalitete, poglavito u domeni konverzije obiteljskog smještaja u tržišno prihvatljive objekte više dodane vrijednosti, razvoja obiteljskih i *boutique* hotela, revitalizacije i razvoja hotelskih i kamp projekata više kategorije na *brownfield* i *greenfield* osnovi te razvoja obiteljskih i *boutique* kampova, primarno na turistički nerazvijenim područjima i na kontinentu, gdje postoji prostor za adresiranje neiskorištenog tržišnog potencijala te razvoja inovativnih oblika smještaja na principima održivosti.“⁵²

Pod prioritetne aktivnosti razvoja proizvoda navodi se sljedeće: povećanje kvalitete smještajne ponude u hotelima i kampovima, uključujući pozicioniranje i brendiranje objekata (sadržajno obogaćivanje ponude, podizanje kategorija, uvođenje dodatnih standarda kvalitete usluge).⁵³

Na koji način unaprijediti kamping uslugu i koji su to novi turistički proizvodi u kampovima u Strategiji se navodi sljedeće: Kvaliteta lokacija i prirodnih resursa te blizina emitivnim područjima osnovne su komparativne prednosti kamping turizma Hrvatske i temelj njegova visokog rentnog prihoda. Željeni pomak je povećanje kapaciteta za oko 7 tisuća kamp mjesta (20-ak tisuća ležaja), odnosno do 15% u odnosu na 2012. Riječ je o povećanju kapaciteta postojećih kampova za 5 do 7%, izgradnji 5-7 novih kampova srednje veličine te izgradnji oko 50 malih/obiteljskih kampova. Što se tiče nove izgradnje kamping ponude najviše se odnosi na razvoj tematskih kampova, eko kampovi, boutique kampovi te također kampovi sa specifičnim vrstama usluga kao što su kamp odmorišta i kamp naselja. Nove kampove valja usmjeravati u

⁵¹ Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020.godine, Zagreb, travanj 2013. (37 str.)

⁵² NN 2/2023 (4.1.2023.), Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine (25 str.)

⁵³ Ibidem (38 str.)

već urbanizirane prostore i u već ‘načete’ turističke razvojne zone kako bi se smanjio trošak infrastrukturnog opremanja i dugoročno čuvao ukupno raspoloživ razvojni prostor.⁵⁴

Ponuda kampa trebala bi se usmjeravati prema kvaliteti poboljšanja diferencijacije samih proizvoda u kampovima, obogaćenje ponude uvođenjem wellness ponude, bazena, sadržaja za djecu i slično. Podizanje kategorije i povećanje kapaciteta odnosi se najviše na kampove ispod 4*. U okviru investicija ulaganja u kamp ponudu predviđa se iznos od 400 milijuna eura, a podrazumijeva ulaganja u nove kampove (170 milijuna eura), a znatno više u podizanje kvalitete postojećih kampova (230 milijuna eura).

U planu razvoja turizma Primorsko – goranske županije do 2030.godine navodi se sljedeći razvojni cilj za kamping turizam, a to je povećanje udjela smještajnih kapaciteta u kampovima sa 4 i 5 zvjezdica od 55% od početne vrijednosti 2019.godine 44,71%.

U Strategiji razvoja turizma otoka Krka do 2020. godine važno je napomenuti 2 operativna cilja do 2020. godine, a to su:

- Povećanje smještajnog kapaciteta za 12% od toga 1500 ležajeva (25%) u kampovima
- Povećanje noćenja za 34%, a od toga čak 25% u kampovima

Neki od razvojnih projekata kampova na otoku Krku navedena su dva projekta, a to je izgradnja kampa u općini Vrbnik čiji je razvojni plan opisan u prijašnjem poglavlju te rekonstrukcija kampa „Pila“ u općini Punat.

Iz strategija razvoja turizma Hrvatske, strategije održivog razvoja te strategija razvoja turizma Primorsko-goranske županije možemo zaključiti kako se na razini Hrvatske kamping turizam oslanja na obogaćenje doživljajne ponude u kampovima. U strategiji održivog razvoja do 2030.godine fokus je na osmišljavanju i iskorištavanju prostora kontinentalnog dijela Hrvatske sa fokusom na inovativne smještajne objekte koji njeguju održivi razvoj. Također navedeno je u strategiji turizma Hrvatske kako bi se kamping turizam trebao okrenuti prema povećanju kvalitete i kapaciteta u kampovima kategorije ispod 4 zvjezdice. Iz strategije razvoja Primorsko-goranske županije te otoka Krka može se zaključiti dva slična cilja a to su povećanje smještajnog kapaciteta, a kao razvojni projekti izdvajaju se rekonstrukcija kampa „Pila“ u Puntu te izgradnja novog kampa u općini Vrbnik.

⁵⁴ Ibidem (50 str.)

Zaključak

Kampovi i kamping turizam na otoku Krku postali su značajni za turizam otoka Krka sredinom 80-tih godina. Početkom šezdesetih na otoku je postojalo svega nekoliko kampova koji su započeli i sam razvoj kamping turizma otoka Krka. Atrakcijska osnova otoka Krka vrlo je bogata te samim time i povezana sa razvojem turizma i kampova na otoku Krku. Od pogodnog geografskog položaja do materijalne i nematerijalne baštine otoka, razvoj samog turizma i kampova nusprodukt je bogatstva atrakcijske osnove. Kampovi otoka Krka iskorištavaju atrakcijsku osnovu otoka kako bi kreirali ponudu prema obilježjima atrakcijske osnove otoka Krka. Flora i fauna otoka bogata je i velikim dijelom zaštićena što kamping turizmu predstavlja važan element zbog boravka u prirodi. Bogata materijalna i nematerijalna baština proširuje ponudu turizma otoka Krka kao i kamping turizma otoka Krka.

Iz statističkih podataka o broju kampova, kapacitetu te noćenjima i dolascima u 2022. godini da se zaključiti kako na otoku Krku postoji 27 kampova i kampirališta, ukupan kapacitet smještajnih jedinica kampova iznosi 5537, dok je većina kampova sa kategorijom od 4 zvjezdice. Možemo zaključiti kako su kampovi otoka Krka značajni za ukupni turizam Primorsko-goranske županije pa tako i Hrvatske. Udio noćenja u kampovima Primorsko-goranske županije usporedno sa otokom iznosi 35% dok dolazaka 29,77%. Kada gledamo odnos noćenja i dolazaka kamping turizma u Hrvatskoj sa otokom Krkom, postotak noćenja iznosi 8,18% te 9,57% dolazaka.

Povijesni razvoj kampova otoka Krka počeo je u 50tim godinama prošlog stoljeća kada su se na otoku tadašnja turistička poduzeća u svakom većem mjestu na otoku počela baviti kamping turizmom. Kampovi su prvotno zamišljeni kao odmor u prirodi u šatoru čak bez struje i vode. Razvojem i ulaganjem turističkih poduzeća, odnosno kampova u privatnom vlasništvu njihovih vlasnika, možemo vidjeti kako su kampovi otoka Krka razvijali osnovne uvjete za kampiranje poput struje, vode, kanalizacije, pristupnih cesta te određivanjem parcela odnosno kamp mjesta. Mjesta poput Krka, Baške, Punta, Njivica i Omišlja tijekom povijesti su razvijali kamping turizam kroz kontinuiranja ulaganja u zemljišta gdje su nastajali početci kampova. Najznačajnija ulaganja u kampove otoka Krka počela su početkom 20tih godina u izgradnju novih sanitarnih čvorova, određivanje i omeđivanje parcela i kamp mjesta, gastronomsku ponudu te uređivanjem plaža i uvala kampova koji su smješteni uz samu obalu. Istraživanjem je utvrđeno kako su se kampovi naglo počeli razvijati dolaskom velikih turističkih poduzeća

na otok, dok su ona stara (posebice poduzeće „Zlatni otok“) svojim prestankom poslovanja, vlasništva kampova preuzeta su od poduzeća poput Valamar Riviere d.d., Aminess d.d. i Falkensteiner d.d. Danas su kampovi na otoku Krku u vlasništvu Valamar Riviere i ostalih većih poduzeća pravi resorti, dok oni u privatnom vlasništvu povećavaju kvalitetu svoje ponude kako bi bili konkurentniji na tržištu. U istraživanju i prikupljanju povijesnih podataka kampova na otoku Krku nije bilo moguće stupiti u kontakt sa svim kampovima. Kampovi koji nisu povijesno obrađeni u radu su Aminess Atea camping resort, kamp Tiha, kamp Marta, Kamp Draga, Kamp Amar, Kamp Punta Jerta, Krk Glamping Village, Mobile homes residence Ulika, Mini kamp Marušina, Camping Mali Raj i Oliveto residence.

Iz strategija razvoja turizma Hrvatske, strategije održivog razvoja te strategija razvoja turizma Primorsko-goranske županije možemo zaključiti kako se na razini Hrvatske kamping turizam oslanja na obogaćenje doživljajne ponude u kampovima. U strategiji održivog razvoja do 2030.godine fokus je na osmišljavanju i iskorištavanju prostora kontinentalnog dijela Hrvatske sa fokusom na inovativne smještajne objekte koji njeguju održivi razvoj. Također navedeno je u strategiji turizma Hrvatske kako bi se kamping turizam trebao okrenuti prema povećanju kvalitete i kapaciteta u kampovima kategorije ispod 4 zvjezdice. Iz strategije razvoja Primorsko-goranske županije te otoka Krka može se zaključiti dva slična cilja a to su povećanje smještajnog kapaciteta, a kao razvojni projekti izdvajaju se rekonstrukcija kampa „Pila“ u Puntu te izgradnja novog kampa u općini Vrbnik.

Bibliografija

Knjige

Krčki zbornik 15, *Počeci i razvoj turizma na otoku Krku (Knjiga 1)*, Krk 1986.

Krčki zbornik 29, *Počeci i razvoj turizma na otoku Krku (Knjiga 2)*, Krk 1994.

Majda Šale, Miroslav Pavlović: *100 godina turizma u Baški*, Baška 2004.

Miroslav Pavlović: *60 godina Hoteli Baška d.d. 1949. – 2009.*, Baška 2009.

Kušen, E.: *Turistička atrakcijska osnova*, Znanstvena edicija instituta za turizam, Zagreb, 2002.

Denis Lešić, dr.sc. Berislav Horvatić, Čedomir Miler: *Tajne otoka Krka II.*, Zagreb/Krk 2022.

Časopis

Borut Mohar. „Bunculuka(1)“ *Krčki val* broj 124, godina XII. (2023), 42-46

Borut Mohar. „Bunculuka(2)“ *Krčki val* broj 126, godina XII. (2023), 54-58

Internet izvori

www.htz.hr

<https://krk.hr/statistika/>

http://www.kvarner.hr/business/turizam_na_kvarneru/Planski_dokumenti

http://www.kvarner.hr/mediji/osnovni_podaci_o_kvarneru/Turisticka_statistika

<https://www.campingomisalj.com/hr/kamp-omisalj/animacija-i-sport/>

<https://www.campingomisalj.com>

<https://www.kamp-glavotok.hr/hr/dr-antun-milohnic/357/68>

<https://www.kampslamni.com.hr/hr/kamp-slamni/7/20>

<https://www.kamp-maslinik.hr/index.php/hr/o-kampu>

<https://www.apartmanija.hr/apartmani/punat/apartman-mobile-homes-sanmar/25073>

<https://mint.gov.hr/strategija-razvoja-odrzivog-turizma-do-2030-godine/11411>

https://krk.hr/smjestaj/kampovi/?_sft_smjestaj_mjesta=omisalj

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://www.tz-krk.hr/images/Download/Strategija_razvoja_otoka_Krka_do_2020.pdf
<chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://mint.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/130426-Strategija-turizam-2020.pdf>
chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://www2.pgz.hr/doc/dokumenti/savjetovanje-s-javnoscu/2022/PlanRazvojaTurizma/2022-12-02_Plan-razvoja-turizmaPGZ.pdf
<chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://krk.hr/wp-content/uploads/2022/05/Program-rada-TZ-otoka-Krka-za-2022.-godinu.pdf>
<https://krk.hr/razvoj-turizma/>
<https://www.camping-adriatic.com/hr/>
<https://valamar-riviera.com/hr/o-nama/povijest/#image-3>
<https://valamar-riviera.com/hr/mediji/integrirana-godisnja-izvjesca/>
<https://www.camping.hr/>
<https://mint.gov.hr/strategija-razvoja-odrzivog-turizma-do-2030-godine/11411>
<https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/turizam/>
<https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/analize-s-podrucja-turizma/turizam-u-brojkama>

Ostali izvori (intervjui)

Gosp. Dubravko Dijanić, *Krk* (15.06.2023.)

Gosp. Alan Žic Teklin, *Punat* (17.07.2023.)

Prof. dr. sc. Josipa Cvelić Bonifačić, *Punat* (29.11.2023.)

Gosp. Martin Žic, *Punat* (25.06.2023.)

Gosp. Dragutin Žic, *Punat* (28.08.2023.)

Gosp. Zrinoslav Huljić, *Rijeka* (01.09.2023.)

Popis ilustracija

Tablice

Tablica 1: Turistički promet (dolasci) na otoku Krku od 1980. do 1990. godine

Tablica 2: Prikaz najuspješnijih godina turizma otoka Krka po broju noćenja i dolazaka od 1997. do 2022.godine

Tablica 3: Ostvarena noćenja i dolasci u 2022.godini

Tablica 4: Noćenja i dolasci prema vrstama smještajnih jedinica 2022.godine

Tablica 5: Prikaz ocjena ADAC kampova Krka u odnosu na Hrvatsku 2022.godine

Tablica 6: Kampovi otoka Krka po kategorizaciji (broju zvjezdica)

Tablica 7: Kampovi po kapacitetu smještajnih jedinica

Tablica 8: Pregled kampova po destinacijama otoka Krka

Tablica 9: Dolasci i noćenja u kampovima 2022. godine te usporedba sa 2021.po turističkim mjestima

Tablica 10: Noćenja u kampovima otoka Krka u 2022.godini te usporedba sa 2021.godinom

Tablica 11: Dolasci u kampovima otoka Krka u 2022.godini te usporedba sa 2021.godinom

Tablica 12: Kapaciteti autokampa Pila 2014. – 2022.g.

Tablica 13: Kapaciteti kampa Konobe od 2014. – 2022.godine